

Engels		Vertaling Nederlands	
INTERNATIONAL STANDARD ON AUDITING 240 □ THE AUDITOR'S RESPONSIBILITIES RELATING TO FRAUD IN AN AUDIT OF FINANCIAL STATEMENTS (Effective for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2009)		INTERNATIONALE CONTROLESTANDAARD 240 DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE AUDITOR MET BETREKKING TOT FRAUDE IN HET KADER VAN EEN CONTROLE VAN FINANCIËLE OVERZICHTEN (Van toepassing op controles van financiële overzichten over verslagperioden beginnend op of na 15 december 2009)	
CONTENTS		INHOUDSOPGAVE	
	Paragraph		Paragraaf
Introduction		Inleiding	
Scope of this ISA	1	Reikwijdte van deze ISA	1
Characteristics of Fraud	2-3	Kenmerken van fraude.....	2-3
Responsibility for the Prevention and Detection of Fraud	4-8	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en het ontdekken van fraude.....	4-8
Effective Date	9	Ingangsdatum.....	9
Objectives	10	Doelstellingen	10
Definitions	11	Definities	11
Requirements		Vereisten	
Professional Skepticism	12-14	Professioneel-kritische instelling.....	12-14
Discussion among the Engagement Team	15	Bespreking met de leden van het opdrachtteam.....	15
Risk Assessment Procedures and Related Activities	16-24	Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden	16-24
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Due to Fraud	25-27	Het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.....	25-27
Responses to the Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud	28-33	De wijzen van inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.....	28-33
Evaluation of Audit Evidence	34-37	Het evalueren van de controle-informatie	34-37
Auditor Unable to Continue the Engagement	38	Onmogelijkheid voor de auditor om de opdracht voort te zetten	38
Written Representations	39	Schriftelijke bevestigingen.....	39
Communications to Management and with Those Charged with Governance	40-42	Communicatie gericht aan het management en degenen belast met governance.....	40-42
Communications to Regulatory and Enforcement Authorities	43	Communicatie gericht aan regelgevende of toezicht houdende en handhavende instanties.....	43
Documentation	44-47	Documentatie.....	44-47
Application and Other Explanatory Material		Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten	
Characteristics of Fraud	A1-A6	Kenmerken van fraude	A1-A6
Professional Skepticism	A7-A9	Professioneel-kritische instelling.....	A7-A9
Discussion among the Engagement Team	A10-A11	Bespreking met de leden van het opdrachtteam.....	A10-A11
Risk Assessment Procedures and Related Activities	12-A27	Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden	A12-A27
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Due to Fraud.....	A28-A32	Het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.....	A28-A32
Responses to the Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud	A33-A48	Het inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.....	A33-A48
Evaluation of Audit Evidence	A49-A53	Evaluatie van controle-informatie.....	A49-A53
Auditor Unable to Continue the Engagement	A54-A57	Onmogelijkheid voor de auditor om de opdracht voort te zetten	A54-A57
Written Representations	A58-A59	Schriftelijke bevestigingen.....	A58-A59
Communications to Management and with Those Charged with Governance	A60-A64	Communicatie gericht aan het management en degenen belast met governance.....	A60-A64
Communications to Regulatory and Enforcement Authorities	A65-A67	Communicatie gericht aan regelgevende en met toezicht belaste instanties.....	A65-A67
Appendix 1: Examples of Fraud Risk Factors		Bijlage 1 : Voorbeelden van frauderisicofactoren	
Appendix 2: Examples of Possible Audit Procedures to Address the Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud		Bijlage 2 : Voorbeelden van mogelijke controlewerkzaamheden om in te spelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude	
Appendix 3: Examples of Circumstances that Indicate the Possibility of Fraud		Bijlage 3 : Voorbeelden van omstandigheden die aanwijzingen vormen voor de mogelijkheid van fraude	
International Standard on Auditing (ISA) 240 , "The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an		Internationale controlestandaard (<i>International Standard on Auditing</i>) ISA 240 , 'De verantwoordelijkheden van de auditor	

Engels	Vertaling Nederlands
Audit of Financial Statements” should be read in conjunction with ISA 200, “Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing.”	met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten” dient te worden gelezen in samenhang met ISA 200, ‘Algemene doelstellingen van de onafhankelijke auditor, alsmede het uitvoeren van een controle’ overeenkomstig Internationale Controlestandaarden”.
Introduction Scope of this ISA	Inleiding Reikwijdte van deze ISA
1. This International Standard on Auditing (ISA) deals with the auditor’s responsibilities relating to fraud in an audit of financial statements. Specifically, it expands on how ISA 315 ¹ and ISA 330 ² are to be applied in relation to risks of material misstatement due to fraud.	1. Deze Internationale Controlestandaard (<i>International Standard on Auditing</i> , ISA) behandelt de verantwoordelijkheden van de auditor met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten. Hierin wordt specifiek uitgewerkt op welke wijze ISA 315 ³ en ISA 330 ⁴ moeten worden toegepast met betrekking tot de risico’s van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.
Characteristics of Fraud	Kenmerken van fraude
2. Misstatements in the financial statements can arise from either fraud or error. The distinguishing factor between fraud and error is whether the underlying action that results in the misstatement of the financial statements is intentional or unintentional.	2. Afwijkingen in de financiële overzichten kunnen het gevolg zijn van fraude of van het maken van fouten. De onderscheidende factor tussen fraude en fouten is of de aan de afwijking in de financiële overzichten ten grondslag liggende handeling al dan niet opzettelijk is.
3. Although fraud is a broad legal concept, for the purposes of the ISAs, the auditor is concerned with fraud that causes a material misstatement in the financial statements. Two types of intentional misstatements are relevant to the auditor – misstatements resulting from fraudulent financial reporting and misstatements resulting from misappropriation of assets. Although the auditor may suspect or, in rare cases, identify the occurrence of fraud, the auditor does not make legal determinations of whether fraud has actually occurred. (Ref: Para. A1-A6)	3. Hoewel de term “fraude” in juridische zin breed wordt geïnterpreteerd, is de auditor in het kader van de ISA’s gericht op fraude die een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten veroorzaakt. Twee soorten opzettelijke afwijkingen zijn voor de auditor van belang, namelijk afwijkingen die voortkomen uit frauduleuze financiële verslaggeving en afwijkingen die voortkomen uit het oneigenlijk toe-eigenen van activa. Hoewel de auditor kan vermoeden of, in zeldzame gevallen, kan onderkennen dat fraude voorkomt stelt hij niet juridisch vast dat fraude heeft plaatsgevonden. (Zie: Par. A1-A6)
Responsibility for the Prevention and Detection of Fraud	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude
4. The primary responsibility for the prevention and detection of fraud rests with both those charged with governance of the entity and management. It is important that management, with the oversight of those charged with governance, place a strong emphasis on fraud prevention, which may reduce opportunities for fraud to take place, and fraud deterrence, which could persuade individuals not to commit fraud because of the likelihood of detection and punishment. This involves a commitment to creating a culture of honesty and ethical behavior which can be reinforced by an active oversight by those charged with governance. Oversight by those charged with governance includes considering the potential for override of controls or other inappropriate influence over the financial reporting process, such as efforts by management to manage earnings in order to influence the perceptions of analysts as to the entity’s performance and profitability.	4. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij degenen belast met governance binnen de entiteit als bij het management. Het is van belang dat het management, onder toezicht van degenen belast met governance, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft. Dit vraagt om een commitment, om een cultuur van integriteit en ethisch gedrag te ontwikkelen, hetgeen kan worden versterkt door middel van een actief toezicht uitgeoefend door degenen belast met governance. Het houden van toezicht door degenen belast met governance omvat het rekening houden met de mogelijkheid van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen of met andere onterechte vormen van beïnvloeding van het financiële verslaggevingsproces, zoals pogingen van het management om de resultaten te manipuleren met het doel de perceptie van analisten omtrent de prestaties en de winstgevendheid van de entiteit te beïnvloeden.
<i>Responsibilities of the Auditor</i>	<i>De verantwoordelijkheden van de auditor</i>
5. An auditor conducting an audit in accordance with ISAs is responsible for obtaining reasonable assurance that the financial statements taken as a whole are free from material misstatement, whether caused by fraud or error. Owing to the inherent limitations of an audit, there is an	5. Een auditor die een controle overeenkomstig de ISA’s uitvoert, is verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de financiële overzichten als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevatten die het gevolg zijn van fraude of van fouten. Als gevolg van de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat

¹ ISA 315, “Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement Through Understanding the Entity and Its Environment.”

² ISA 330, “The Auditor’s Responses to Assessed Risks.”

³ ISA 315, ‘Het onderkennen en inschatten van de risico’s van een afwijking van materieel belang door middel van het verwerven van inzicht in de entiteit en haar omgeving.’

⁴ ISA 330, ‘De wijzen van inspelen door de auditor op ingeschatte risico’s.’

Engels	Vertaling Nederlands
unavoidable risk that some material misstatements of the financial statements may not be detected, even though the audit is properly planned and performed in accordance with the ISAs. ⁵	er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de ISA's ⁶ .
6. As described in ISA 200, ⁷ the potential effects of inherent limitations are particularly significant in the case of misstatement resulting from fraud. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than the risk of not detecting one resulting from error. This is because fraud may involve sophisticated and carefully organized schemes designed to conceal it, such as forgery, deliberate failure to record transactions, or intentional misrepresentations being made to the auditor. Such attempts at concealment may be even more difficult to detect when accompanied by collusion. Collusion may cause the auditor to believe that audit evidence is persuasive when it is, in fact, false. The auditor's ability to detect a fraud depends on factors such as the skillfulness of the perpetrator, the frequency and extent of manipulation, the degree of collusion involved, the relative size of individual amounts manipulated, and the seniority of those individuals involved. While the auditor may be able to identify potential opportunities for fraud to be perpetrated, it is difficult for the auditor to determine whether misstatements in judgment areas such as accounting estimates are caused by fraud or error.	6. Zoals beschreven in ISA 200 ⁸ , zijn de potentiële effecten van de inherente beperkingen bijzonder significant in het geval van een afwijking die het resultaat is van fraude. Het risico dat een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude niet wordt ontdekt is hoger dan het risico dat een afwijking van materieel belang als gevolg van fouten niet wordt ontdekt. De oorzaak daarvan is dat fraude gepaard kan gaan met gecompliceerde en zorgvuldig opgezette plannen bedoeld om de feiten te verhullen, zoals valsheid in geschrifte, het weloverwogen niet registreren van transacties dan wel het opzettelijk aan de auditor verstrekken van onjuiste mededelingen. Dergelijke pogingen om fraude te verhullen kunnen zelfs nog moeilijker te ontdekken zijn wanneer zij vergezeld gaan van samenspanning. Samenspanning kan ertoe leiden dat de auditor veronderstelt dat de controle-informatie aannemelijk is, terwijl deze in feite onjuist is. De mogelijkheid dat de auditor een fraude ontdekt hangt af van factoren zoals de behendigheids van de dader, de omvang en frequentie van de manipulaties, de mate van samenspanning waarmee de fraude vergezeld gaat, de relatieve omvang van de individuele bedragen waarmee is gemanipuleerd en de senioriteit van de daarbij betrokken personen. Hoewel de auditor in staat kan zijn om mogelijke situaties waarin fraude kan worden gepleegd te onderkennen, is het voor hem moeilijk vast te stellen of afwijkingen waarbij het toepassen van oordeelsvorming een rol speelt, zoals bij schattingen, zijn veroorzaakt door fraude of fouten.
7. Furthermore, the risk of the auditor not detecting a material misstatement resulting from management fraud is greater than for employee fraud, because management is frequently in a position to directly or indirectly manipulate accounting records, present fraudulent financial information or override control procedures designed to prevent similar frauds by other employees.	7. Voorts is het risico dat de auditor een afwijking van materieel belang niet ontdekt in geval van managementfraude groter dan bij personeelsfraude, omdat leidinggevende functionarissen vaak in een positie verkeren die hen in staat stelt op directe of indirecte wijze de administratie te manipuleren, frauduleuze financiële gegevens te presenteren dan wel interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die zijn opgezet om soortgelijke fraudes gepleegd door andere personeelsleden te voorkomen.
8. When obtaining reasonable assurance, the auditor is responsible for maintaining professional skepticism throughout the audit, considering the potential for management override of controls and recognizing the fact that audit procedures that are effective for detecting error may not be effective in detecting fraud. The requirements in this ISA are designed to assist the auditor in identifying and assessing the risks of material misstatement due to fraud and in designing procedures to detect such misstatement.	8. Bij het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid heeft de auditor de verantwoordelijkheid om gedurende het gehele controleproces een professioneel-kritische instelling te hanteren, om de mogelijkheid te overwegen dat leidinggevende functionarissen interne beheersingsmaatregelen doorbreken en om rekening houden met het feit dat controlewerkzaamheden die geschikt zijn voor het ontdekken van fouten mogelijk niet geschikt zijn voor het ontdekken van fraude. De in deze ISA opgenomen vereisten zijn opgesteld teneinde voor de auditor een hulpmiddel te zijn bij het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en bij het opzetten van werkzaamheden om dergelijke afwijkingen te ontdekken.
Effective Date	Ingangsdatum
9. This ISA is effective for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2009.	9. Deze ISA is van toepassing op controles van financiële overzichten over verslagperiodes beginnend op of na 15 december 2009.
Objectives	Doelstellingen
10. The objectives of the auditor are: a) To identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements due to fraud; b) To obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the assessed risks of material misstatement due to fraud, through designing and implementing appropriate responses; and c) To respond appropriately to fraud or suspected fraud identified during the audit.	10. De doelstellingen van de auditor zijn: a) het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude; b) het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie over de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, door het opzetten en implementeren van passende maatregelen om op die risico's in te spelen; en (c) het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt onderkend.

⁵ ISA 200, "Overall Objectives of the Independent Auditor, and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing," paragraph A51.

⁶ ISA 200, 'Algemene doelstelling van de onafhankelijke auditor, alsmede het uitvoeren van een controle overeenkomstig Internationale Controlestandaarden', paragraaf A51.

⁷ ISA 200, paragraph A51.

⁸ ISA 200, paragraaf A51.

Engels	Vertaling Nederlands
Definitions	Definities
<p>11. For purposes of the ISAs, the following terms have the meanings attributed below:</p> <p>(a) Fraud – An intentional act by one or more individuals among management, those charged with governance, employees, or third parties, involving the use of deception to obtain an unjust or illegal advantage.</p> <p>(b) Fraud risk factors – Events or conditions that indicate an incentive or pressure to commit fraud or provide an opportunity to commit fraud.</p>	<p>11. In het kader van de ISA's hebben de volgende termen de hierna weergegeven betekenis:</p> <p>(a) fraude – een opzettelijke handeling door één of meer personen uit de kring van het management, degenen belast met governance, het personeel of instanties, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen;</p> <p>(b) frauderisicofactoren – gebeurtenissen of omstandigheden die een aanwijzing vormen voor een incentive tot of voor een druk om fraude te plegen dan wel een gelegenheid scheppen om te frauderen.</p>
Requirements Professional Skepticism	Vereisten Professioneel-kritische instelling
<p>12. In accordance with ISA 200, the auditor shall maintain professional skepticism throughout the audit, recognizing the possibility that a material misstatement due to fraud could exist, notwithstanding the auditor's past experience of the honesty and integrity of the entity's management and those charged with governance. (Ref: Para. A7- A8)</p>	<p>12. Overeenkomstig ISA 200, dient de auditor gedurende de gehele controle een professioneel-kritische instelling te hebben, rekening houdende met de mogelijkheid dat zich een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude zou kunnen voordoen, ondanks zijn eerdere ervaringen voor wat betreft de eerlijkheid en de integriteit van het management van de entiteit en van degenen belast met governance. (Zie: Par. A7- A8)</p>
<p>13. Unless the auditor has reason to believe the contrary, the auditor may accept records and documents as genuine. If conditions identified during the audit cause the auditor to believe that a document may not be authentic or that terms in a document have been modified but not disclosed to the auditor, the auditor shall investigate further. (Ref: Para. A9)</p>	<p>13. De auditor kan de administratieve vastleggingen en documenten als authentiek aanvaarden tenzij hij aanwijzingen heeft dat het tegendeel het geval is. Indien de auditor echter op grond van omstandigheden die hij tijdens de controle heeft onderkend aanwijzingen heeft dat een document niet authentiek is dan wel dat de in een document vastgelegde voorwaarden zijn gewijzigd maar niet aan hem ter kennis zijn gebracht, dient hij aanvullend onderzoek te verrichten. (Zie: Par. A9)</p>
<p>14. Where responses to inquiries of management or those charged with governance are inconsistent, the auditor shall investigate the inconsistencies.</p>	<p>14. Wanneer verstrekte antwoorden op de verzoeken om inlichtingen gericht aan het management of aan degenen belast met governance strijdig zijn dient de auditor deze strijdigheden te onderzoeken.</p>
Discussion among the Engagement Team	Besprekingen met de leden van het opdrachtteam
<p>15. ISA 315 requires a discussion among the engagement team members and a determination by the engagement partner of which matters are to be communicated to those team members not involved in the discussion.⁹ This discussion shall place particular emphasis on how and where the entity's financial statements may be susceptible to material misstatement due to fraud, including how fraud might occur. The discussion shall occur setting aside beliefs that the engagement team members may have that management and those charged with governance are honest and have integrity. (Ref: Para. A10- A11)</p>	<p>15. ISA 315 vereist een bespreking onder de leden van het opdrachtteam alsmede een vaststelling door de voor de opdracht verantwoordelijke partner welke aangelegenheden moeten worden gecommuniceerd aan de leden van het team die niet bij de bespreking worden betrokken¹⁰. Bij de bespreking zal specifiek aandacht worden besteed aan hoe en waar de financiële overzichten van de entiteit vatbaar kunnen zijn voor een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, met inbegrip van de wijze waarop de fraude zou kunnen worden gepleegd. De bespreking zal worden gevoerd zonder dat rekening wordt gehouden met de mening die de teamleden kunnen hebben dat het management en degenen belast met governance eerlijk en integer zijn. (Zie: Par. A10-A11)</p>
Risk Assessment Procedures and Related Activities	Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden
<p>16. When performing risk assessment procedures and related activities to obtain an understanding of the entity and its environment, including the entity's internal control, required by ISA 315,¹¹ the auditor shall perform the procedures in paragraphs 17-24 to obtain information for use in identifying the risks of material misstatement due to fraud.</p>	<p>16. Bij het uitvoeren, van risico-inschattingswerkzaamheden en van daarmee verband houdende werkzaamheden gericht op het verwerven van inzicht in de entiteit en haar omgeving, met inbegrip van haar interne beheersingsomgeving zoals op grond van ISA 315¹² is vereist, dient de auditor de in de paragrafen 17-24 genoemde werkzaamheden uit te voeren teneinde de informatie te verkrijgen die hij gebruikt bij het onderkennen van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.</p>
Management and Others within the Entity	Het management en anderen binnen de entiteit
<p>17. The auditor shall make inquiries of management regarding:</p> <p>(a) Management's assessment of the risk that the financial statements may be materially misstated due to fraud, including the nature, extent and frequency of such assessments; (Ref: Para. A12-</p>	<p>17. De auditor dient bij het management om inlichtingen te verzoeken met betrekking tot:</p> <p>(a) de inschatting door het management van het risico dat de financiële overzichten een afwijking van materieel belang zouden kunnen bevatten die het gevolg is van fraude, met inbegrip van de aard, omvang en frequentie van deze</p>

⁹ ISA 315, paragraph 10.

¹⁰ ISA 315, paragraaf 10.

¹¹ ISA 315, paragraphs 5-24.

¹² ISA 315, paragrafen 5-24.

Engels	Vertaling Nederlands
<p>A13)</p> <p>(b) Management's process for identifying and responding to the risks of fraud in the entity, including any specific risks of fraud that management has identified or that have been brought to its attention, or classes of transactions, account balances, or disclosures for which a risk of fraud is likely to exist; (Ref: Para. A14)</p> <p>(c) Management's communication, if any, to those charged with governance regarding its processes for identifying and responding to the risks of fraud in the entity; and</p> <p>(d) Management's communication, if any, to employees regarding its views on business practices and ethical behavior.</p>	<p>inschattingen (Zie: Par. A12-A13);</p> <p>(b) het proces dat door het management wordt gehanteerd voor het onderkennen van en het inspelen op de risico's van fraude binnen de entiteit, met inbegrip van eventuele specifieke frauderisico's die het management heeft onderkend of die onder zijn aandacht zijn gebracht of van transactiestromen, rekeningsaldi of in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen waarvoor waarschijnlijk een frauderisico bestaat (Zie: Par. A14);</p> <p>(c) de eventuele communicatie door het management gericht aan degenen belast met governance inzake haar processen met betrekking tot het onderkennen van en het inspelen op de risico's van fraude binnen de entiteit; en</p> <p>(d) de eventuele communicatie door het management naar personeelsleden inzake haar visie op zakelijk handelen en inzake haar visie op ethisch gedrag.</p>
18. The auditor shall make inquiries of management, and others within the entity as appropriate, to determine whether they have knowledge of any actual, suspected or alleged fraud affecting the entity. (Ref: Para. A15-A17)	18. De auditor dient een verzoek om inlichtingen te richten aan het management en, naargelang het geval, aan anderen binnen de entiteit om vast te stellen of zij op de hoogte zijn van fraudegevallen die zich hebben voorgedaan, van gevallen van vermoede fraude en van aantijgingen van fraude die op de entiteit van invloed zijn. (Zie: Par. A15-A17)
19. For those entities that have an internal audit function, the auditor shall make inquiries of internal audit to determine whether it has knowledge of any actual, suspected or alleged fraud affecting the entity, and to obtain its views about the risks of fraud. (Ref: Para. A18)	19. Bij die entiteiten die over een interne auditfunctie beschikken dient de auditor aan de interne auditors een verzoek om inlichtingen te richten om vast te stellen of deze op de hoogte zijn van gevallen van fraude die zich hebben voorgedaan, van gevallen van vermoede fraude en van aantijgingen van fraude, alsmede om hun visie te krijgen over de risico's van fraude. (Zie: Par. A18)
<i>Those Charged with Governance</i>	<i>Degenen belast met governance</i>
20. Unless all of those charged with governance are involved in managing the entity, ¹³ the auditor shall obtain an understanding of how those charged with governance exercise oversight of management's processes for identifying and responding to the risks of fraud in the entity and the internal control that management has established to mitigate these risks. (Ref: Para. A19-A21)	20. Tenzij al degenen belast met governance betrokken zijn bij het management van de entiteit ¹⁴ dient de auditor inzicht te verwerven over de wijze waarop degenen belast met governance het toezicht uitoefenen op de door het management gevolgde processen teneinde de risico's van fraude binnen de entiteit te onderkennen en hierop in te spelen, en over de interne beheersing die het management heeft opgezet teneinde deze risico's te mitigeren. (Zie: Par. A19-A21)
21. Unless all of those charged with governance are involved in managing the entity, the auditor shall make inquiries of those charged with governance to determine whether they have knowledge of any actual, suspected or alleged fraud affecting the entity. These inquiries are made in part to corroborate the responses to the inquiries of management.	21. Tenzij al degenen belast met governance betrokken zijn bij het management van de entiteit, dient de auditor aan degenen belast met governance een verzoek om inlichtingen te richten om te bepalen of zij op de hoogte zijn van fraudegevallen die zich hebben voorgedaan, van gevallen van vermoede fraude en van aantijgingen van fraude die op de entiteit betrekking hebben. Deze inlichtingen worden deels gevraagd ter ondersteuning van de verstrekte antwoorden op de verzoeken om inlichtingen van het management
<i>Unusual or Unexpected Relationships Identified</i>	<i>Onderkende ongebruikelijke of onverwachte verbanden</i>
22. The auditor shall evaluate whether unusual or unexpected relationships that have been identified in performing analytical procedures, including those related to revenue accounts, may indicate risks of material misstatement due to fraud.	22. De auditor dient te evalueren of ongebruikelijke of onverwachte verbanden die zijn onderkend bij het uitvoeren van cijferanalyses, met inbegrip van de verbanden die betrekking hebben op opbrengstenrekeningen, een aanwijzing kunnen zijn voor risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.
<i>Other Information</i>	<i>Andere informatie</i>
23. The auditor shall consider whether other information obtained by the auditor indicates risks of material misstatement due to fraud. (Ref: Para. A22)	23. De auditor dient te overwegen of andere informatie die hij heeft verkregen een aanwijzing kan zijn voor risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. (Zie: Par. A22)
<i>Evaluation of Fraud Risk Factors</i>	<i>Evaluatie van frauderisicofactoren</i>
24. The auditor shall evaluate whether the information obtained from the other risk assessment procedures and related activities performed indicates that one or more fraud risk factors are present. While fraud risk factors may not necessarily indicate the existence of fraud, they have often been present in circumstances where frauds have occurred and therefore may indicate risks of material misstatement due to fraud. (Ref: Para. A23-A27)	24. De auditor dient te evalueren of de informatie die is verkregen uit andere uitgevoerde risico-inschattingswerkzaamheden en uit daarmee verband houdende werkzaamheden een aanwijzing geven voor het bestaan van één of meer frauderisicofactoren. Hoewel frauderisicofactoren niet noodzakelijkerwijs een aanwijzing zijn voor het bestaan van fraude, hebben zij zich vaak voorgedaan in gevallen waarin fraude daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en kunnen zij daarom een aanwijzing zijn voor risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. (Zie: Par. A23-A27)

¹³ ISA 260, "Communication with Those Charged with Governance," paragraph 13.

¹⁴ ISA 260, "Communicatie met degenen belast met governance" paragraaf 13.

Engels	Vertaling Nederlands
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Due to Fraud	Het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude
25. In accordance with ISA 315 , the auditor shall identify and assess the risks of material misstatement due to fraud at the financial statement level, and at the assertion level for classes of transactions, account balances and disclosures ¹⁵	25. Overeenkomstig ISA 315 dient de auditor de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, zowel op het niveau van de financiële overzichten als op het niveau van beweringen voor transactiestromen, rekeningsaldi en de in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen te onderkennen en in te schatten ¹⁶ .
26. When identifying and assessing the risks of material misstatement due to fraud, the auditor shall, based on a presumption that there are risks of fraud in revenue recognition, evaluate which types of revenue, revenue transactions or assertions give rise to such risks. Paragraph 47 specifies the documentation required where the auditor concludes that the presumption is not applicable in the circumstances of the engagement and, accordingly, has not identified revenue recognition as a risk of material misstatement due to fraud. (Ref: Para. A28-A30)	26. Bij het onderkennen en inschatten van risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude dient de auditor, uitgaande van de veronderstelling dat er frauderisico's bestaan bij de opbrengstverantwoording, te evalueren welke categorieën van opbrengsten, welke opbrengsttransacties dan wel welke beweringen aanleiding geven tot dergelijke risico's. Paragraaf 47 specificiert welke documentatie vereist is wanneer de auditor concludeert dat de veronderstelling niet van toepassing is in de voor de opdracht gegeven omstandigheden en wanneer hij, als gevolg daarvan, de opbrengstverantwoording niet heeft onderkend als een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. (Zie: Par. A28-A30)
27. The auditor shall treat those assessed risks of material misstatement due to fraud as significant risks and accordingly, to the extent not already done so, the auditor shall obtain an understanding of the entity's related controls, including control activities, relevant to such risks. (Ref: Para. A31-A32)	27. De auditor dient de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude te beschouwen als significante risico's en bijgevolg dient hij, voor zover dit nog niet gebeurd, inzicht te verwerven in de desbetreffende interne beheersingsmaatregelen die door de entiteit zijn opgezet, met inbegrip van de interne beheersingsactiviteiten die op dergelijke risico's betrekking hebben (Zie: Par. A31-A32).
Responses to the Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud <i>Overall Responses</i>	De wijzen van inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude <i>Algehele wijzen van inspelen</i>
28. In accordance with ISA 330 , the auditor shall determine overall responses to address the assessed risks of material misstatement due to fraud at the financial statement level. ¹⁷ (Ref: Para. A33)	28. Overeenkomstig ISA 330 dient de auditor algehele wijzen van inspelen op de ingeschatte risico's op een afwijking van materieel belang te bepalen die het gevolg is van fraude op het niveau van de financiële overzichten ¹⁸ (Zie: Par. A33).
29. In determining overall responses to address the assessed risks of material misstatement due to fraud at the financial statement level, the auditor shall: (a) Assign and supervise personnel taking account of the knowledge, skill and ability of the individuals to be given significant engagement responsibilities and the auditor's assessment of the risks of material misstatement due to fraud for the engagement; (Ref: Para. A34-A35) (b) Evaluate whether the selection and application of accounting policies by the entity, particularly those related to subjective measurements and complex transactions, may be indicative of fraudulent financial reporting resulting from management's effort to manage earnings; and (c) Incorporate an element of unpredictability in the selection of the nature, timing and extent of audit procedures. (Ref: Para. A36)	29. Bij het bepalen van algehele wijzen van inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude op het niveau van de financiële overzichten dient de auditor: (a) personeelsleden in te schakelen en toezicht op hen uit te oefenen rekening houdend met de kennis, vaardigheid en bekwaamheden van degenen aan wie belangrijke verantwoordelijkheden voor de opdracht worden toevertrouwd alsmede met de inschatting door de auditor van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude in het kader van de betrokken opdracht (Zie: Par. A34-A35); (b) te evalueren of de keuze en de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving die de entiteit hanteert, met name die met betrekking tot subjectieve waarderings- en ingewikkelde transacties, een aanwijzing kunnen vormen voor frauduleuze financiële verslaggeving als gevolg van pogingen van het management om de resultaten te manipuleren; en (c) een element van onvoorspelbaarheid in te bouwen bij het kiezen van de aard, timing en omvang van de controlewerkzaamheden (Zie: Par. A36).
<i>Audit Procedures Responsive to Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud at the Assertion Level</i>	<i>Controlewerkzaamheden die inspelen op ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang op het niveau van beweringen die het gevolg is van fraude</i>
30. In accordance with ISA 330, the auditor shall design and perform further audit procedures whose nature, timing and extent are responsive to the assessed risks of material misstatement due to fraud	30. Overeenkomstig ISA 330 dient de auditor verdere controlewerkzaamheden op te zetten en uit te voeren waarvan de aard, timing en omvang inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van

¹⁵ ISA 315, paragraph 25.¹⁶ ISA 315, paragraaf 25.¹⁷ ISA 330, paragraph 5.¹⁸ ISA 330, paragraaf 5.

Engels	Vertaling Nederlands
at the assertion level. ¹⁹ (Ref: Para. A37-A40)	fraude op het niveau van beweringen ²⁰ (Zie: Par. A37-A40).
<i>Audit Procedures Responsive to Risks Related to Management Override of Controls</i>	<i>Controlewerkzaamheden die inspelen op de risico's met betrekking tot het doorbreken door het management van de interne beheersingsmaatregelen</i>
31. Management is in a unique position to perpetrate fraud because of management's ability to manipulate accounting records and prepare fraudulent financial statements by overriding controls that otherwise appear to be operating effectively. Although the level of risk of management override of controls will vary from entity to entity, the risk is nevertheless present in all entities. Due to the unpredictable way in which such override could occur, it is a risk of material misstatement due to fraud and thus a significant risk.	31. Het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat zij in staat is de financiële administratie te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door middel van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen die voor het overige op doeltreffende wijze blijken te werken. Hoewel de omvang van het risico dat het management de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt per entiteit verschilt, is het risico in alle entiteiten aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid en manier waarop een dergelijke doorbreking kan plaatsvinden vormt dit een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico.
32. Irrespective of the auditor's assessment of the risks of management override of controls, the auditor shall design and perform audit procedures to:	32. Ongeacht de inschatting door de auditor van de risico's dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, dient de auditor controlewerkzaamheden op te zetten en uit te voeren om:
(a) Test the appropriateness of journal entries recorded in the general ledger and other adjustments made in the preparation of the financial statements. In designing and performing audit procedures for such tests, the auditor shall:	(a) de tijdens het opstellen van de financiële overzichten in het grootboek vastgelegde journaalposten en de andere correcties op hun aanvaardbaarheid te toetsen. Bij het opzetten en uitvoeren van controlewerkzaamheden ten behoeve van dergelijke toetsingen dient de auditor:
(i) Make inquiries of individuals involved in the financial reporting process about inappropriate or unusual activity relating to the processing of journal entries and other adjustments;	(i) de personen die bij het financiële verslaggevingsproces zijn betrokken te verzoeken om inlichtingen inzake niet passende of ongebruikelijke verrichtingen met betrekking tot de verwerking van journaalposten en inzake andere aanpassingen;
(ii) Select journal entries and other adjustments made at the end of a reporting period; and	(ii) een selectie te maken van journaalposten en andere correcties die aan het einde van de verslagperiode zijn gemaakt; en
(iii) Consider the need to test journal entries and other adjustments throughout the period. (Ref: Para. A41-A44)	(iii) de noodzaak te overwegen om de journaalposten en andere correcties die gedurende de verslagperiode gemaakt zijn, te toetsen (Zie: Par. A41-A44);
(b) Review accounting estimates for biases and evaluate whether the circumstances producing the bias, if any, represent a risk of material misstatement due to fraud. In performing this review, the auditor shall:	(b) de schattingen te reviewen op beïnvloedingen alsmede te evalueren of de eventuele omstandigheden die de beïnvloeding veroorzaken een risico vormen van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Bij het uitvoeren van deze review dient de auditor:
(i) Evaluate whether the judgments and decisions made by management in making the accounting estimates included in the financial statements, even if they are individually reasonable, indicate a possible bias on the part of the entity's management that may represent a risk of material misstatement due to fraud. If so, the auditor shall reevaluate the accounting estimates taken as a whole; and	(i) te evalueren of de standpunten en besluiten van het management bij het vervaardigen van de in de financiële overzichten opgenomen schattingen, zelfs wanneer deze op zichzelf beschouwd redelijk zijn, een aanwijzing vormen voor een mogelijke beïnvloeding van de zijde van het management die een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude kan vormen. Wanneer dit het geval is dient de auditor opnieuw een evaluatie te maken van de schattingen als geheel; en
(ii) Perform a retrospective review of management judgments and assumptions related to significant accounting estimates reflected in the financial statements of the prior year. (Ref: Para. A45-A47)	(ii) een beoordeling achteraf uit te voeren van de door het management ingenomen standpunten en de door het management gemaakte veronderstellingen met betrekking tot de in de financiële overzichten van het vorige boekjaar opgenomen significante schattingen (Zie: Par. A45-A46);
(c) For significant transactions that are outside the normal course of business for the entity, or that otherwise appear to be unusual given the auditor's understanding of the entity and its environment and other information obtained during the audit, the auditor shall evaluate whether the business rationale (or the lack thereof) of the transactions suggests that they may have been entered into to engage in fraudulent financial reporting or to conceal misappropriation of assets. (Ref: Para. A48)	(c) Voor belangrijke transacties die buiten de gebruikelijke bedrijfsvoering van de entiteit vallen of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken, in het licht van zowel het inzicht in de entiteit en haar omgeving die de auditor heeft verkregen als van andere tijdens de controle verkregen informatie, dient de auditor te evalueren of de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) doen vermoeden dat de transacties wellicht zijn aangegaan gericht op frauduleuze financiële verslaggeving dan wel gericht op het camoufleren van de ontvreemding van activa (Zie: Par. A47).
33. The auditor shall determine whether, in order to respond to the identified risks of management override of controls, the auditor needs to perform other audit procedures in addition to those specifically referred to above (that is, where there are specific additional risks of management	33. De auditor dient, om in te spelen op de onderkende risico's dat het management de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, te bepalen of andere controlewerkzaamheden moeten worden uitgevoerd in aanvulling op de hierboven specifiek genoemde werkzaamheden (dat wil zeggen wanneer er specifieke aanvullende risico's van het doorbreken

¹⁹ ISA 330, paragraph 6.²⁰ ISA 330, paragraaf 6.

Engels	Vertaling Nederlands
override that are not covered as part of the procedures performed to address the requirements in paragraph 32).	door het management bestaan die niet zijn afgedekt als onderdeel van de werkzaamheden die worden uitgevoerd om te voldoen aan de werkzaamheden die op grond van paragraaf 32 vereist zijn).
Evaluation of Audit Evidence (Ref: Para. A49)	Het evalueren van de controle-informatie (Zie: Par. A49)
34. The auditor shall evaluate whether analytical procedures that are performed near the end of the audit, when forming an overall conclusion as to whether the financial statements are consistent with the auditor's understanding of the entity indicate a previously unrecognized risk of material misstatement due to fraud. (Ref: Para. A50)	34. Bij het vormen van een algemeen eindoordeel over de vraag of de financiële overzichten als geheel in overeenstemming zijn met het inzicht dat hij omtrent de entiteit heeft verkregen, dient de auditor te evalueren of de cijferanalyses die aan het einde van de controle worden uitgevoerd een aanwijzing vormen voor een niet eerder onderkend risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (Zie: Par. A50).
35. If the auditor identifies a misstatement, the auditor shall evaluate whether such a misstatement is indicative of fraud. If there is such an indication, the auditor shall evaluate the implications of the misstatement in relation to other aspects of the audit, particularly the reliability of management representations, recognizing that an instance of fraud is unlikely to be an isolated occurrence. (Ref: Para. A51)	35. Indien de auditor een afwijking ontdekt dient hij te evalueren of deze afwijking een aanwijzing vormt voor fraude. Als een dergelijke aanwijzing bestaat, dient de auditor de consequenties van de afwijking in relatie tot de andere aspecten van de controle te evalueren, in het bijzonder voor wat betreft de betrouwbaarheid van de bevestigingen van het management, ermee rekening houdend dat een geval van fraude waarschijnlijk geen op zichzelf staande gebeurtenis is (Zie: Par. A51).
36. If the auditor identifies a misstatement, whether material or not, and the auditor has reason to believe that it is or may be the result of fraud and that management (in particular, senior management) is involved, the auditor shall reevaluate the assessment of the risks of material misstatement due to fraud and its resulting impact on the nature, timing and extent of audit procedures to respond to the assessed risks. The auditor shall also consider whether circumstances or conditions indicate possible collusion involving employees, management or third parties when reconsidering the reliability of evidence previously obtained. (Ref: Para. A52)	36. Indien de auditor een afwijking onderkent, ongeacht of deze van materieel belang is of niet, en hij aanleiding ziet te veronderstellen dat deze het gevolg van fraude is of kan zijn, alsmede dat het management (in het bijzonder op het hoogste verantwoordelijkheidsniveau) daarbij is betrokken, dient hij de inschatting te herzien van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en dient hij het daaruit voortvloeiende effect te evalueren op de aard, timing en omvang van de werkzaamheden gericht op het inspelen op de ingeschatte risico's. De auditor dient te overwegen of omstandigheden of voorwaarden een aanwijzing vormen voor mogelijke samenspanning waarbij werknemers, het management of instanties zijn betrokken wanneer hij de betrouwbaarheid van eerder verkregen controle-informatie opnieuw in overweging neemt (Zie: Par. A52).
37. If the auditor confirms that, or is unable to conclude whether, the financial statements are materially misstated as a result of fraud the auditor shall evaluate the implications for the audit. (Ref: Para. A53)	37. Wanneer de auditor vaststelt dat, of niet in staat is te concluderen of, de financiële overzichten een afwijking van materieel belang bevatten die het gevolg is van fraude, dient hij de gevolgen daarvan voor de controle te evalueren (Zie: Par. A53).
Auditor Unable to Continue the Engagement	Onmogelijkheid voor de auditor om de opdracht voort te zetten
38. If, as a result of a misstatement resulting from fraud or suspected fraud, the auditor encounters exceptional circumstances that bring into question the auditor's ability to continue performing the audit, the auditor shall: (a) Determine the professional and legal responsibilities applicable in the circumstances, including whether there is a requirement for the auditor to report to the person or persons who made the audit appointment or, in some cases, to regulatory authorities; (b) Consider whether it is appropriate to withdraw from the engagement, where withdrawal is possible under applicable law or regulation; and (c) If the auditor withdraws: (i) Discuss with the appropriate level of management and those charged with governance the auditor's withdrawal from the engagement and the reasons for the withdrawal; and (ii) Determine whether there is a professional or legal requirement to report to the person or persons who made the audit appointment or, in some cases, to regulatory authorities, the auditor's withdrawal from the engagement and the reasons for the withdrawal. (Ref: Para. A54-A57)	38. Indien de auditor door een afwijking die het gevolg is van fraude of van vermoede fraude, wordt geconfronteerd met uitzonderlijke omstandigheden die de mogelijkheid om de opdracht voort te zetten ter discussie stellen, dient hij: (a) de professionele en wettelijke verplichtingen te bepalen die onder de gegeven omstandigheden gelden, met inbegrip van de verplichting om de persoon of personen die hem als auditor heeft (hebben) aangesteld dan wel, in bepaalde gevallen, de regelgevende of toezichthoudende instanties daarvan op de hoogte te stellen; (b) te overwegen of het passend is de opdracht terug te geven wanneer dit op grond van de van toepassing zijnde wet- of regelgeving mogelijk is; en (c) indien hij de opdracht teruggeeft: (i) met het management op het passende verantwoordelijkheidsniveau en met degenen belast met governance het teruggeven van zijn opdracht en de redenen daarvoor te bespreken; en (ii) vast te stellen of er een professionele dan wel wettelijke verplichting bestaat om aan de persoon of personen die de opdracht heeft (hebben) verstrekt, of in bepaalde gevallen aan de regelgevende of toezichthoudende instanties, het teruggeven van zijn opdracht en de redenen daarvoor te melden (Zie: Par. A54-A57).
Written Representations	Schriftelijke bevestigingen
39. The auditor shall obtain written representations from management and, where appropriate, those charged with governance that: (a) They acknowledge their responsibility for the design, implementation and maintenance of internal control to prevent and detect fraud;	39. De auditor dient een schriftelijke bevestiging van het management en, in situaties waar dit passend is, van degenen belast met governance te verkrijgen dat: (a) zij hun verantwoordelijkheid erkennen voor het opzetten, implementeren en onderhouden van de interne beheersing gericht op het voorkomen en ontdekken van gevallen van fraude;

Engels	Vertaling Nederlands
<p>(b) They have disclosed to the auditor the results of management’s assessment of the risk that the financial statements may be materially misstated as a result of fraud;</p> <p>(c) They have disclosed to the auditor their knowledge of fraud or suspected fraud affecting the entity involving:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Management; (ii) Employees who have significant roles in internal control; or (iii) Others where the fraud could have a material effect on the financial statements; and <p>(d) They have disclosed to the auditor their knowledge of any allegations of fraud, or suspected fraud, affecting the entity’s financial statements communicated by employees, former employees, analysts, regulators or others. (Ref: Para. A58-A59)</p>	<p>(b) zij aan de auditor de resultaten van de inschatting door het management van het risico dat de financiële overzichten afwijkingen van materieel belang zouden kunnen bevatten die het gevolg zijn van fraude, hebben gemeld;</p> <p>(c) zij aan de auditor hun kennis hebben verstrekt met betrekking tot fraude en vermoede fraude die op de entiteit van invloed zijn en waarbij betrokken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) het management; (ii) werknemers die een belangrijke rol spelen bij de werking van de interne beheersing; of (iii) anderen in het geval dat de fraude een effect zou kunnen hebben dat van materieel belang is voor de financiële overzichten; en <p>(d) zij de auditor op de hoogte hebben gesteld van alle aantijgingen van fraude of van vermoede fraude die op de financiële overzichten van de entiteit van invloed zijn en waarvan zij kennis hebben verkregen via werknemers, voormalige werknemers, analisten, regelgevende of toezichhoudende instanties of via anderen (Zie: Par. A58-A59).</p>
Communications to Management and with Those Charged with Governance	Communicatie gericht aan het management en degenen belast met governance
<p>40. If the auditor has identified a fraud or has obtained information that indicates that a fraud may exist, the auditor shall communicate these matters on a timely basis to the appropriate level of management in order to inform those with primary responsibility for the prevention and detection of fraud of matters relevant to their responsibilities. (Ref: Para. A60)</p>	<p>40. Indien de auditor een fraude heeft onderkend of informatie heeft verkregen die een aanwijzing vormt voor het mogelijke bestaan van fraude, dient hij deze aangelegenheden tijdig aan het management op het juiste niveau te communiceren teneinde diegenen te informeren die de primaire verantwoordelijkheid dragen voor het voorkomen en ontdekken van fraude betreffende aangelegenheden relevant voor hun verantwoordelijkheden (Zie: Par. A60).</p>
<p>41. Unless all of those charged with governance are involved in managing the entity, if the auditor has identified or suspects fraud involving:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) management; (b) employees who have significant roles in internal control; or (c) others where the fraud results in a material misstatement in the financial statements, <p>the auditor shall communicate these matters to those charged with governance on a timely basis. If the auditor suspects fraud involving management, the auditor shall communicate these suspicions to those charged with governance and discuss with them the nature, timing and extent of audit procedures necessary to complete the audit. (Ref: Para. A61-A63)</p>	<p>41. Tenzij alle leden van degenen belast met governance betrokken zijn bij het managen van de entiteit dient de auditor, indien hij fraude heeft ontdekt of daarvan een vermoeden heeft waarbij:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) het management; (b) werknemers die een belangrijke rol spelen bij de interne beheersing; of (c) anderen in het geval dat de fraude een effect zou kunnen hebben dat van materieel belang is voor de financiële overzichten, <p>betrokken zijn, deze aangelegenheden tijdig mede te delen aan degenen belast met governance. Indien de auditor een vermoeden heeft van fraude waarbij het management is betrokken, dient hij dit vermoeden aan degenen belast met governance te communiceren alsmede met hen de aard, timing en omvang van de controlewerkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het afronden van de controle te bespreken (Zie: Par. A61-A63).</p>
<p>42. The auditor shall communicate with those charged with governance any other matters related to fraud that are, in the auditor’s judgment, relevant to their responsibilities. (Ref: Para. A64)</p>	<p>42. De auditor dient aan degenen belast met governance alle andere aangelegenheden met betrekking tot fraude die, naar zijn oordeel, relevant zijn voor hun verantwoordelijkheden, te communiceren (Zie: Par A64).</p>
Communications to Regulatory and Enforcement Authorities	Communicatie gericht aan de regelgevende of toezichhoudende en handhavende instanties
<p>43. If the auditor has identified or suspects a fraud, the auditor shall determine whether there is a responsibility to report the occurrence or suspicion to a party outside the entity. Although the auditor’s professional duty to maintain the confidentiality of client information may preclude such reporting, the auditor’s legal responsibilities may override the duty of confidentiality in some circumstances. (Ref: Para. A65-A67)</p>	<p>43. Indien de auditor een fraude heeft ontdekt of een vermoeden van fraude heeft, dient hij te bepalen of hij de verplichting heeft om het bestaan of het vermoeden van fraude aan een instantie buiten de entiteit te melden. Hoewel de professionele plicht van de auditor om cliëntinformatie geheim te houden kan verhinderen zulke zaken te rapporteren, is het mogelijk dat de wettelijke verplichtingen van de auditor in sommige gevallen prevaleren boven de geheimhoudingsplicht (Zie: Par. A65-A67).</p>
Documentation	Documentatie
<p>44. The auditor shall include the following in the audit documentation²¹ of the auditor’s understanding of the entity and its environment and the assessment of the risks of material misstatement required by ISA 315²²</p>	<p>44. De auditor dient in de controledocumentatie²³ inzake het inzicht dat hij heeft verworven in de entiteit en haar omgeving en inzake de inschatting van de risico’s van een afwijking van materieel belang, zoals is vereist op grond van ISA 315²⁴, het volgende op te nemen:</p>

²¹ ISA 230, “Audit Documentation,” paragraphs 8-11, and paragraph A6.

²² ISA 315, paragraph 32.

²³ ISA 230, ‘Controledocumentatie’, paragraaf 8-11, en paragraaf A6.

Engels	Vertaling Nederlands
(a) The significant decisions reached during the discussion among the engagement team regarding the susceptibility of the entity's financial statements to material misstatement due to fraud; and (b) The identified and assessed risks of material misstatement due to fraud at the financial statement level and at the assertion level.	(a) de belangrijke besluiten die zijn genomen tijdens de bespreking met de leden van het opdrachtteam met betrekking tot de vatbaarheid van de financiële overzichten van de entiteit voor een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude; en (b) de onderkende en ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, zowel op het niveau van de financiële overzichten als op het niveau van beweringen.
45. The auditor shall include the following in the audit documentation of the auditor's responses to the assessed risks of material misstatement required by ISA 330 ²⁵ (a) The overall responses to the assessed risks of material misstatement due to fraud at the financial statement level and the nature, timing and extent of audit procedures, and the linkage of those procedures with the assessed risks of material misstatement due to fraud at the assertion level; and (b) The results of the audit procedures, including those designed to address the risk of management override of controls.	45. De auditor dient in de controledocumentatie over de wijzen waarop wordt ingespeeld op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang dient, zoals is vereist op grond van ISA 330 ²⁵ , het volgende op te nemen: (a) de algehele wijze van inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude op het niveau van de financiële overzichten; de aard, timing en omvang van controlewerkzaamheden, alsmede het verband tussen deze werkzaamheden en de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang op het niveau van beweringen die het gevolg is van fraude ; en (b) de bevindingen uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden, met inbegrip van die welke inspelen op het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt.
46. The auditor shall include in the audit documentation communications about fraud made to management, those charged with governance, regulators and others.	46. De auditor dient in de controledocumentatie de communicaties inzake fraude die hij aan het management, degenen belast met governance, regelgevende of toezichhoudende instanties of anderen heeft gericht, op te nemen.
47. If the auditor has concluded that the presumption that there is a risk of material misstatement due to fraud related to revenue recognition is not applicable in the circumstances of the engagement, the auditor shall include in the audit documentation the reasons for that conclusion.	47. Indien de auditor tot de conclusie komt dat de veronderstelling dat er een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude met betrekking tot de verantwoording van opbrengsten bestaat, in de gegeven omstandigheden van de opdracht niet van toepassing is, dient hij in de controledocumentatie de redenen die deze conclusie onderbouwen op te nemen.
Application and Other Explanatory Material Characteristics of Fraud (Ref: Para. 3)	Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten Kenmerken van fraude (Zie: Par. 3)
A1. Fraud, whether fraudulent financial reporting or misappropriation of assets, involves incentive or pressure to commit fraud, a perceived opportunity to do so and some rationalization of the act. For example: <ul style="list-style-type: none"> • Incentive or pressure to commit fraudulent financial reporting may exist when management is under pressure, from sources outside or inside the entity, to achieve an expected (and perhaps unrealistic) earnings target or financial outcome – particularly since the consequences to management for failing to meet financial goals can be significant. Similarly, individuals may have an incentive to misappropriate assets, for example, because the individuals are living beyond their means. • A perceived opportunity to commit fraud may exist when an individual believes internal control can be overridden, for example, because the individual is in a position of trust or has knowledge of specific deficiencies in internal control. • Individuals may be able to rationalize committing a fraudulent act. Some individuals possess an attitude, character or set of ethical values that allow them knowingly and intentionally to commit a dishonest act. However, even otherwise honest individuals can commit fraud in an environment that imposes sufficient pressure on them. 	A1. Fraude, of het nu gaat om frauduleuze financiële verslaggeving dan wel om het oneigenlijk toe-eigenen van activa, houdt in: een incentive of druk, een duidelijke gelegenheid om de fraude te plegen en bepaalde argumenten ter rechtvaardiging van het plegen ervan. Als voorbeelden zijn te noemen: <ul style="list-style-type: none"> • de incentive of druk om frauduleuze financiële overzichten te presenteren kan aanwezig zijn wanneer het management onder druk staat van kringen buiten of binnen de entiteit, teneinde een verwachte (en wellicht onrealistische) winstdoelstelling of financieel resultaat te bereiken, in het bijzonder als de gevolgen voor het management van het niet bereiken van de financiële doelstellingen van grote betekenis kunnen zijn. Eveneens kunnen personen ertoe worden aangezet om zich activa oneigenlijk toe te eigenen doordat ze bijvoorbeeld boven hun stand leven; • een waargenomen gelegenheid voor het plegen van fraude kan zich voordoen als een persoon meent dat de interne beheersing kan worden doorbroken, bijvoorbeeld omdat deze persoon een vertrouwenspositie bekleedt of bekend is met specifieke tekortkomingen in de interne beheersing; • personen kunnen het plegen van een frauduleuze handeling rechtvaardigen. Bepaalde personen hebben een houding die, dan wel het karakter dat, of het ethische normbesef dat, hen toestaat om willens en wetens een oneerlijke handeling te verrichten. Ook verder eerlijke personen kunnen echter fraude plegen in een omgeving die voldoende druk op hen uitoefent.
A2. Fraudulent financial reporting involves intentional misstatements including omissions of amounts or disclosures in financial statements to deceive financial statement users. It can be caused by the efforts of management to manage earnings in order to deceive financial statement users by influencing their perceptions as to the entity's performance and profitability. Such earnings management may start out with small actions or inappropriate adjustment of assumptions and	A2. Frauduleuze financiële verslaggeving omvat opzettelijke afwijkingen, met inbegrip van omissies van bedragen of van in de financiële overzichten op te nemen toelichtingen, gericht op het misleiden van de gebruikers van deze overzichten. Dit kan worden veroorzaakt door de pogingen van het management om de resultaten te manipuleren, met als doel de gebruikers van de financiële overzichten te misleiden door het beïnvloeden van hun perceptie van de prestaties en de winstgevendheid van de entiteit. Dergelijke manipulaties van de resultaten kunnen beginnen met kleine handelingen of

²⁴ ISA 315, paragraaf 32.

²⁵ ISA 330, paragraaf 28.

²⁶ ISA 330, paragraaf 28.

Engels	Vertaling Nederlands
<p>changes in judgments by management. Pressures and incentives may lead these actions to increase to the extent that they result in fraudulent financial reporting. Such a situation could occur when, due to pressures to meet market expectations or a desire to maximize compensation based on performance, management intentionally takes positions that lead to fraudulent financial reporting by materially misstating the financial statements. In some entities, management may be motivated to reduce earnings by a material amount to minimize tax or to inflate earnings to secure bank financing.</p>	<p>het op ongeschikte wijze wijzigingen aanbrengen aan veronderstellingen alsmede veranderingen in standpunten door het management. Druk en incentives kunnen deze handelingen doen toenemen tot een zodanige omvang dat zij uitmonden in frauduleuze financiële verslaggeving. Een dergelijke situatie zou zich kunnen voordoen wanneer het management, als gevolg van druk om aan de verwachtingen van de markt te voldoen dan wel om de beloningen die zijn gebaseerd op de prestaties te maximaliseren, opzettelijk standpunten inneemt die leiden tot frauduleuze financiële verslaggeving door in de financiële overzichten afwijkingen van materieel belang op te nemen. Bij sommige entiteiten kan het management worden gemotiveerd om de resultaten met een van materieel belang zijnd bedrag te verlagen met als doel de te betalen belastingen te minimaliseren dan wel de resultaten te hoog voor te stellen met als doel de financiering door de bank veilig te stellen.</p>
<p>A3. Fraudulent financial reporting may be accomplished by the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manipulation, falsification (including forgery), or alteration of accounting records or supporting documentation from which the financial statements are prepared. • Misrepresentation in, or intentional omission from, the financial statements of events, transactions or other significant information. • Intentional misapplication of accounting principles relating to amounts, classification, manner of presentation, or disclosure. 	<p>A3. Frauduleuze financiële verslaggeving kan onder meer worden bewerkstelligd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het manipuleren, het vervalsen (met inbegrip van valsheid in geschrifte) of het wijzigen van de administratie of van de daaraan ten grondslag liggende documenten op basis waarvan de financiële overzichten zijn opgesteld; • het in de financiële overzichten bewust onjuist weergeven of opzettelijke omissie van gebeurtenissen, transacties of andere belangrijke informatie; • het opzettelijk verkeerd toepassen van de praktijken voor de financiële verslaggeving met betrekking tot bedragen, de rubricering, de wijze van presentatie daarvan of de in de financiële overzichten opgenomen toelichting.
<p>A4. Fraudulent financial reporting often involves management override of controls that otherwise may appear to be operating effectively. Fraud can be committed by management overriding controls using such techniques as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recording fictitious journal entries, particularly close to the end of an accounting period, to manipulate operating results or achieve other objectives. • Inappropriately adjusting assumptions and changing judgments used to estimate account balances. • Omitting, advancing or delaying recognition in the financial statements of events and transactions that have occurred during the reporting period. • Concealing, or not disclosing, facts that could affect the amounts recorded in the financial statements. • Engaging in complex transactions that are structured to misrepresent the financial position or financial performance of the entity. • Altering records and terms related to significant and unusual transactions. 	<p>A4. Frauduleuze financiële verslaggeving vloeit vaak voort uit het door het management doorbreken van interne beheersingsmaatregelen die voor het overige doeltreffend lijken te werken. Fraude kan worden gepleegd doordat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt door bijvoorbeeld gebruik te maken van technieken zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het vastleggen van gefingeerde journaalposten, in het bijzonder rond de einddatum van een verslagperiode, gericht op het manipuleren van de operationele resultaten dan wel op het bereiken van andere doelstellingen; • het op ongeschikte wijze aanbrengen van een wijziging aan de veronderstellingen en het wijzigen van inschattingen op basis waarvan schattingen van bepaalde posten worden gemaakt; • het niet, te vroeg of te laat in de financiële overzichten verwerken van gebeurtenissen en transacties die zich in de verslagperiode hebben voorgedaan; • het achterhouden dan wel het niet toelichten van informatie met betrekking tot gebeurtenissen die een effect zouden kunnen hebben op in de financiële overzichten opgenomen bedragen; • het aangaan van complexe transacties die zijn opgezet teneinde een verkeerde voorstelling van de financiële positie of van de financiële prestaties van de entiteit te geven; • het wijzigen van administratieve/boekhoudkundige vastleggingen en voorwaarden die betrekking hebben op belangrijke en ongebruikelijke transacties.
<p>A5. Misappropriation of assets involves the theft of an entity's assets and is often perpetrated by employees in relatively small and immaterial amounts. However, it can also involve management who are usually more able to disguise or conceal misappropriations in ways that are difficult to detect. Misappropriation of assets can be accomplished in a variety of ways including:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Embezzling receipts (for example, misappropriating collections on accounts receivable or diverting receipts in respect of written-off accounts to personal bank accounts). • Stealing physical assets or intellectual property (for example, stealing inventory for personal use or for sale, stealing scrap for resale, colluding with a competitor by disclosing technological data in return for payment). • Causing an entity to pay for goods and services not received (for example, payments to fictitious vendors, kickbacks paid by vendors to the entity's purchasing agents in return for inflating prices, payments to fictitious employees). • Using an entity's assets for personal use (for example, using the entity's assets as collateral for a personal loan or a loan to a related party). 	<p>A5. Het oneigenlijk toe-eigenen van activa houdt diefstal van de activa van een entiteit in en wordt dikwijls begaan door werknemers voor relatief kleine en niet van materieel belang zijnde bedragen. Het kan echter ook worden gepleegd door de leidinggevende functionarissen die over het algemeen over meer mogelijkheden beschikken om oneigenlijke toe-eigening op een zodanige wijze te maskeren of verborgen te houden dat ze moeilijk te ontdekken zijn. Het oneigenlijk toe-eigenen van activa kan op uiteenlopende wijze worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verduisteren van ontvangsten (bijvoorbeeld het verduisteren van debiteurenontvangsten of het doorsluizen naar een privérekening van ontvangsten die betrekking hebben op volledig afgewaardeerde posten); • het ontvreemden van materiële activa of van intellectuele eigendom (bijvoorbeeld het stelen van voorraad voor eigen gebruik of voor doorverkoop, het stelen van restmaterialen om dit te verkopen, het samenspannen met een concurrent door het verstrekken van technologische data tegen betaling); • het laten betalen door de entiteit voor goederen en diensten die niet zijn geleverd (bijvoorbeeld betalingen aan gefingeerde leveranciers, commissies die leveranciers aan inkopers van de entiteit betalen in ruil voor te hoge prijzen, betalingen aan fictieve werknemers); en • het gebruiken van activa van de entiteit voor eigen gebruik (bijvoorbeeld het gebruik van activa van de entiteit als zekerheid voor een persoonlijke lening of voor een lening aan een verbonden partij).
<p>Misappropriation of assets is often accompanied by false or misleading records or documents in order to</p>	<p>Het oneigenlijk toe-eigenen van activa gaat vaak gepaard met het aanhouden van valse of misleidende administratieve</p>

Engels	Vertaling Nederlands
conceal the fact that the assets are missing or have been pledged without proper authorization.	vastleggingen of documenten om te verbergen dat de activa ontbreken of dat deze zonder de daarbij behorende toestemming in onderpand zijn gegeven.
<i>Considerations Specific to Public Sector Entities</i>	<i>Overwegingen specifiek voor entiteiten in de publieke sector</i>
A6. The public sector auditor's responsibilities relating to fraud may be a result of law, legislation and regulation, or other authority applicable to public sector entities or separately covered by the auditor's mandate. Consequently, the public sector auditor's responsibilities may not be limited to consideration of risks of material misstatement of the financial statements, but may also include a broader responsibility to consider risks of fraud.	A6. De verantwoordelijkheden voor de auditor in de publieke sector met betrekking tot fraude kunnen voortvloeien uit wet- of regelgeving, of uit instructies van een andere bevoegde instantie die op de entiteit in de publieke sector van toepassing zijn of op afzonderlijke wijze onder de opdracht van de auditor vallen. Daarom hoeven de verantwoordelijkheden voor de auditor in de publieke sector zich niet te beperken tot het in overweging nemen van de risico's dat de financiële overzichten een afwijking van materieel belang bevatten maar kunnen zij ook ruimere verantwoordelijkheden inhouden voor het in overweging nemen van frauderisico's.
Professional Skepticism (Ref: Para. 12-14)	Professioneel-kritische instelling (Zie: Par. 12-14)
A7. Maintaining professional skepticism requires an ongoing questioning of whether the information and audit evidence obtained suggests that a material misstatement due to fraud may exist. It includes considering the reliability of the information to be used as audit evidence and the controls over its preparation and maintenance where relevant. Due to the characteristics of fraud, the auditor's professional skepticism is particularly important when considering the risks of material misstatement due to fraud.	A7. Het in standhouden van een professioneel-kritische instelling vereist dat steeds weer ter discussie wordt gesteld of de verkregen controle-informatie er op zou kunnen wijzen dat mogelijk een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude bestaat. Dit omvat het in overweging nemen van de betrouwbaarheid van de informatie die als controle-informatie wordt gebruikt alsmede, voor zover dit relevant is, het in overweging nemen van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot het opstellen en het onderhouden daarvan. Gezien de kenmerken van fraude is een professioneel-kritische instelling voor de auditor in het bijzonder van belang bij het inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.
A8. Although the auditor cannot be expected to disregard past experience of the honesty and integrity of the entity's management and those charged with governance, the auditor's professional skepticism is particularly important in considering the risks of material misstatement due to fraud because there may have been changes in circumstances.	A8. Hoewel van de auditor niet kan worden verwacht dat hij de in het verleden opgedane ervaring inzake de eerlijkheid en de integriteit van het management en van degenen belast met governance naast zich neerlegt, is zijn professioneel-kritische instelling van bijzonder belang bij het in overweging nemen van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, gegeven het feit dat de omstandigheden mogelijk zijn gewijzigd.
A9. An audit performed in accordance with ISAs rarely involves the authentication of documents, nor is the auditor trained as or expected to be an expert in such authentication. ²⁷ However, when the auditor identifies conditions that cause the auditor to believe that a document may not be authentic or that terms in a document have been modified but not disclosed to the auditor, possible procedures to investigate further may include: <ul style="list-style-type: none"> • Confirming directly with the third party. • Using the work of an expert to assess the document's authenticity. 	A9. Een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd brengt zelden het verifiëren van de authenticiteit van documenten met zich mee ²⁸ . Evenmin is de auditor opgeleid om deze authenticiteit vast te stellen of wordt hij geacht deskundige op dit gebied te zijn. Indien de auditor echter omstandigheden onderkent die hem ertoe brengen te veronderstellen dat een document mogelijk niet authentiek is of dat de in een document vastgelegde voorwaarden zijn gewijzigd maar hem niet ter kennis zijn gebracht, kunnen nadere onderzoekswerkzaamheden het volgende omvatten: <ul style="list-style-type: none"> • een directe bevestiging door de betrokken derde partij; • gebruikmaken van de werkzaamheden van een deskundige om de authenticiteit van het document in te schatten.
Discussion among the Engagement Team (Ref: Para. 15)	Besprekingen met de leden van het opdrachtteam (Zie: Par. 15)
A10. Discussing the susceptibility of the entity's financial statements to material misstatement due to fraud with the engagement team: <ul style="list-style-type: none"> • Provides an opportunity for more experienced engagement team members to share their insights about how and where the financial statements may be susceptible to material misstatement due to fraud. • Enables the auditor to consider an appropriate response to such susceptibility and to determine which members of the engagement team will conduct certain audit procedures. • Permits the auditor to determine how the results of audit procedures will be shared among the engagement team and how to deal with any allegations of fraud that may come to the auditor's attention. 	A10. De bespreking met de leden van het opdrachtteam van de vatbaarheid van de financiële overzichten van de entiteit voor afwijkingen van materieel belang die het gevolg is van fraude : <ul style="list-style-type: none"> • verschaft de meer ervaren leden de gelegenheid om hun inzichten uit te wisselen over de vraag op welke wijze en ten aanzien van welke gebieden de financiële overzichten vatbaar zijn voor een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude; • stelt de auditor in staat om op de passende wijze op dergelijke mogelijkheden in te spelen alsmede om vast te stellen welke leden van het opdrachtteam bepaalde controlewerkzaamheden zullen uitvoeren; • stelt de auditor in staat te bepalen hoe de leden van het opdrachtteam over de resultaten van de controlewerkzaamheden zullen worden geïnformeerd en hoe wordt omgegaan met eventuele aantijgingen van fraude die mogelijk ter kennis van de auditor zullen komen.
A11. The discussion may include such matters as:	A11. De bespreking kan onder meer de volgende aangelegenheden betreffen:

²⁷ ISA 200, paragraph A47.

²⁸ ISA 200, paragraaf A47.

Engels	Vertaling Nederlands
<ul style="list-style-type: none"> • An exchange of ideas among engagement team members about how and where they believe the entity's financial statements may be susceptible to material misstatement due to fraud, how management could perpetrate and conceal fraudulent financial reporting, and how assets of the entity could be misappropriated. • A consideration of circumstances that might be indicative of earnings management and the practices that might be followed by management to manage earnings that could lead to fraudulent financial reporting. • A consideration of the known external and internal factors affecting the entity that may create an incentive or pressure for management or others to commit fraud, provide the opportunity for fraud to be perpetrated, and indicate a culture or environment that enables management or others to rationalize committing fraud. • A consideration of management's involvement in overseeing employees with access to cash or other assets susceptible to misappropriation. • A consideration of any unusual or unexplained changes in behavior or lifestyle of management or employees which have come to the attention of the engagement team. • An emphasis on the importance of maintaining a proper state of mind throughout the audit regarding the potential for material misstatement due to fraud. • A consideration of the types of circumstances that, if encountered, might indicate the possibility of fraud. • A consideration of how an element of unpredictability will be incorporated into the nature, timing and extent of the audit procedures to be performed. • A consideration of the audit procedures that might be selected to respond to the susceptibility of the entity's financial statement to material misstatement due to fraud and whether certain types of audit procedures are more effective than others. • A consideration of any allegations of fraud that have come to the auditor's attention. • A consideration of the risk of management override of controls. 	<ul style="list-style-type: none"> • een uitwisseling van ideeën tussen de leden van het opdrachtteam over de vraag op welke wijze en ten aanzien van welke gebieden de financiële overzichten vatbaar zijn voor een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, op welke wijze het management frauduleuze financiële verslaggeving tot stand kan brengen en dit kan verbergen alsmede op welke wijze activa van de entiteit oneigenlijk zouden kunnen worden toegeëigend; • het rekening houden met de omstandigheden die een aanwijzing zouden kunnen vormen voor het manipuleren van de resultaten en van de methoden die het management daartoe zou kunnen gebruiken en die zouden kunnen leiden tot frauduleuze financiële verslaggeving; • het rekening houden met de bekende externe en interne factoren met betrekking tot de entiteit die voor het management of anderen een incentive of druk kunnen vormen om fraude te plegen, een gelegenheid tot het plegen van fraude scheppen of een aanwijzing vormen voor een cultuur of omgeving waarin het management of anderen argumenten ontwikkelen om het plegen van fraude te rechtvaardigen; • het overwegen van de betrokkenheid van het management bij het toezicht op de werknemers die toegang hebben tot contant geld of andere activa vatbaar voor oneigenlijke toe-eigening; • het in overweging nemen van ongebruikelijke of onverklaarde wijzigingen in het gedrag of in de levensstijl van leidinggevend en werknemers die ter kennis van het opdrachtteam zijn gekomen; • het benadrukken dat het van belang is om gedurende de controle alert te zijn op elke mogelijke situatie die tot afwijkingen van materieel belang die het gevolg is van fraude zouden kunnen leiden; • het overwegen van de aard van omstandigheden die, indien deze zich zouden voordoen, een aanwijzing zouden kunnen vormen van mogelijke fraude; • het overwegen van welke wijze een element van onvoorspelbaarheid zal worden opgenomen in de aard, timing en omvang van de controlewerkzaamheden die moeten worden uitgevoerd; • het overwegen welke controlewerkzaamheden moeten worden geselecteerd om te kunnen inspelen op de vatbaarheid van de financiële overzichten van de entiteit voor een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, alsmede het nagaan of bepaalde soorten controlewerkzaamheden effectiever zijn dan andere; • het overwegen van elke aantijging van fraude die ter kennis van de auditor is gekomen; • het overwegen van het risico dat het management de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt.
<p>Risk Assessment Procedures and Related Activities <i>Inquiries of Management</i> Management's Assessment of the Risk of Material Misstatement Due to Fraud (Ref: Para. 17(a))</p>	<p>Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden <i>Het verzoeken om inlichtingen bij het management</i> De inschatting door het management van het risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (Zie: Par. 17(a))</p>
<p>A12. Management accepts responsibility for the entity's internal control and for the preparation of the entity's financial statements. Accordingly, it is appropriate for the auditor to make inquiries of management regarding management's own assessment of the risk of fraud and the controls in place to prevent and detect it. The nature, extent and frequency of management's assessment of such risk and controls may vary from entity to entity. In some entities, management may make detailed assessments on an annual basis or as part of continuous monitoring. In other entities, management's assessment may be less structured and less frequent. The nature, extent and frequency of management's assessment are relevant to the auditor's understanding of the entity's control environment. For example, the fact that management has not made an assessment of the risk of fraud may in some circumstances be indicative of the lack of importance that management places on internal control.</p>	<p>A12. Het management aanvaardt de verantwoordelijkheid voor de interne beheersing van de entiteit en voor het opstellen van de financiële overzichten van de entiteit. Daarom is het passend dat de auditor bij het management om inlichtingen verzoekt omtrent haar eigen inschatting van het risico van fraude en omtrent de interne beheersingsmaatregelen die zijn opgezet teneinde fraude te voorkomen en te ontdekken. De aard, omvang en frequentie van de inschatting van een dergelijk risico en de beheersingsmaatregelen door het management kunnen verschillen per entiteit. In sommige entiteiten maakt het management gedetailleerde schattingen, jaarlijks of als onderdeel van een systeem van het voortdurend monitoren. In andere entiteiten kan de inschatting van het management minder gestructureerd en minder vaak plaatsvinden. De aard, omvang en frequentie van de inschatting door het management zijn belangrijk voor het inzicht van de auditor in de interne beheersingsomgeving van de entiteit. Zo kan het feit dat het management geen inschatting heeft gemaakt van het frauderisico in sommige omstandigheden een aanwijzing vormen voor het gebrek aan belang dat van de zijde van het management aan de interne beheersing wordt gehecht.</p>
<p>Considerations specific to smaller entities</p>	<p>Overwegingen specifiek voor kleinere entiteiten</p>
<p>A13. In some entities, particularly smaller entities, the focus of management's assessment may be on the risks of employee fraud or misappropriation of assets.</p>	<p>A13. In sommige entiteiten, vooral in kleinere, kan de aandacht van het management zich concentreren op de risico's van fraude door werknemers dan wel op het oneigenlijk toe-eigenen van activa.</p>
<p>Management's Process for Identifying and Responding to the Risks of Fraud (Ref: Para. 17(b))</p>	<p>Het proces dat door het management wordt gehanteerd voor het onderkennen van en het inspelen op de frauderisico's (Zie: Par. 17(b))</p>

Engels	Vertaling Nederlands
A14. In the case of entities with multiple locations management's processes may include different levels of monitoring of operating locations, or business segments. Management may also have identified particular operating locations or business segments for which a risk of fraud may be more likely to exist.	A14. In het geval van entiteiten met meerdere vestigingen kunnen de processen die door het management worden gehanteerd verschillende niveaus vertonen van het monitoren van de locaties waar de activiteiten zich afspelen of van de bedrijfsonderdelen. Het management kan ook specifieke locaties of bedrijfsonderdelen hebben onderkend waarvan het waarschijnlijker is dat het frauderisico daar bestaat.
<i>Inquiry of Management and Others within the Entity</i> (Ref: Para. 18)	<i>Het verzoeken om inlichtingen bij het management en bij anderen binnen de organisatie</i> (Zie: Par.18)
A15. The auditor's inquiries of management may provide useful information concerning the risks of material misstatements in the financial statements resulting from employee fraud. However, such inquiries are unlikely to provide useful information regarding the risks of material misstatement in the financial statements resulting from management fraud. Making inquiries of others within the entity may provide individuals with an opportunity to convey information to the auditor that may not otherwise be communicated.	A15. Het door de auditor bij het management verzoeken om inlichtingen kan nuttige informatie opleveren voor wat betreft de risico's van een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van werknemersfraude. Het is echter onwaarschijnlijk dat dergelijke inlichtingen nuttige informatie opleveren ten aanzien van de risico's van een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten al gevolg van managementfraude. Het verzoeken om inlichtingen bij anderen binnen de entiteit kan aan bepaalde personen de gelegenheid verschaffen informatie aan de auditor te verstrekken die anders niet zou zijn gecommuniceerd.
A16. Examples of others within the entity to whom the auditor may direct inquiries about the existence or suspicion of fraud include: <ul style="list-style-type: none"> • Operating personnel not directly involved in the financial reporting process. • Employees with different levels of authority. • Employees involved in initiating, processing or recording complex or unusual transactions and those who supervise or monitor such employees. • In-house legal counsel. • Chief ethics officer or equivalent person. • The person or persons charged with dealing with allegations of fraud. 	A16. Voorbeelden van anderen binnen de entiteit aan wie de auditor een verzoek om inlichtingen zou kunnen richten inzake het bestaan of vermoeden van fraude zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> • uitvoerend personeel die niet rechtstreeks betrokken zijn bij het financiële verslaggevingsproces; • de werknemers met verschillende beslissingsbevoegdheden; • werknemers die betrokken zijn bij het initiëren, verwerken of vastleggen van gecompliceerde of ongebruikelijke transacties en degenen die toezicht op en controle over hen uitoefenen; • interne juridisch adviseurs; • de <i>chief ethics officer</i> of een vergelijkbare persoon; • de persoon of personen belast met het afhandelen van aantijgingen van fraude.
A17. Management is often in the best position to perpetrate fraud. Accordingly, when evaluating management's responses to inquiries with an attitude of professional skepticism, the auditor may judge it necessary to corroborate responses to inquiries with other information.	A17. Het management verkeert vaak in de beste positie om fraude te plegen. Daarom is het mogelijk dat de auditor, wanneer hij de door het management, verstrekte antwoorden op de verzoeken om inlichtingen evalueert op basis van een professioneel-kritische instelling, het noodzakelijk acht om deze verstrekte antwoorden op de verzoeken om inlichtingen met behulp van andere informatie te ondersteunen.
<i>Inquiry of Internal Audit</i> (Ref: Para. 19)	<i>Verzoeken om inlichtingen te richten aan de interne afdeling</i> (Zie: Par. 19)
A18. ISA 315 and ISA 610 establish requirements and provide guidance in audits of those entities that have an internal audit function. ²⁹ In carrying out the requirements of those ISAs in the context of fraud, the auditor may inquire about specific internal audit activities including, for example: <ul style="list-style-type: none"> • The procedures performed, if any, by the internal auditors during the year to detect fraud. • Whether management has satisfactorily responded to any findings resulting from those procedures. 	A18. ISA 315 en ISA 610 stellen vereisten vast en geven richtlijnen voor de controles van die entiteiten die over een interne auditfunctie beschikken ³⁰ . Bij het uitvoeren van de werkzaamheden die op grond van deze ISA's zijn vereist in de context van fraude, kan de auditor om inlichtingen verzoeken over specifieke interne auditwerkzaamheden waaronder bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • de eventuele werkzaamheden die door de interne auditors in de loop van het jaar zijn uitgevoerd gericht op het ontdekken van fraude; • de vraag of het management naar tevredenheid op eventuele bevindingen uit deze werkzaamheden heeft gereageerd.
<i>Obtaining an Understanding of Oversight Exercised by Those Charged with Governance</i> (Ref: Para. 20)	<i>Het verwerven van inzicht in het toezicht dat door degenen belast met governance wordt uitgeoefend</i> (Zie: Par. 20)
A19. Those charged with governance of an entity oversee the entity's systems for monitoring risk, financial control and compliance with the law. In many countries, corporate governance practices are well developed and those charged with governance play an active role in oversight of the entity's assessment of the risks of fraud and of the relevant internal control. Since the responsibilities of those charged with governance and management may vary by entity and by country, it is important that the auditor understands their respective responsibilities to enable the auditor to obtain an understanding of the oversight exercised by the appropriate individuals. ³¹	A19. Degenen belast met governance van een entiteit houden toezicht op de systemen van de entiteit inzake de risico-monitoring, het financieel beheer en het naleven van de wet. In veel landen zijn <i>corporate governance</i> praktijken goed ontwikkeld en spelen degenen belast met governance een actieve rol door toezicht te houden op de wijze waarop de entiteit de risico's van fraude inschat alsmede op de daarop betrekking hebbende interne beheersingsmaatregelen. Omdat de verantwoordelijkheden van degenen belast met governance en deze van het management per entiteit en per land kunnen verschillen, is het van belang dat de auditor de respectieve verantwoordelijkheden van deze organen kent teneinde inzicht te verwerven van het toezicht dat door daartoe aangewezen personen wordt uitgeoefend ³² .

²⁹ ISA 315, paragraph 23, and ISA 610, "Using the Work of Internal Auditors."

³⁰ ISA 315, paragraaf 23, en ISA 610, 'Gebruikmaken van werkzaamheden van interne auditors.'

³¹ ISA 260, paragraphs A1-A8, discuss with whom the auditor communicates when the entity's governance structure is not well defined.

³² ISA 260, paragrafen A1-A8 geven aan met wie de auditor communiceert wanneer de entiteit's governance structuur niet goed is gedefinieerd.

Engels	Vertaling Nederlands
A20. An understanding of the oversight exercised by those charged with governance may provide insights regarding the susceptibility of the entity to management fraud, the adequacy of internal control over risks of fraud, and the competency and integrity of management. The auditor may obtain this understanding in a number of ways, such as by attending meetings where such discussions take place, reading the minutes from such meetings or making inquiries of those charged with governance.	A20. Inzicht in het toezicht dat door degenen belast met governance worden uitgeoefend kan inzichten verschaffen met betrekking tot de vatbaarheid van de entiteit voor fraude begaan door het management, de toereikendheid van de interne beheersingsmaatregelen betreffende de frauderisico's alsmede de bekwaamheid en de integriteit van het management. De auditor kan dit inzicht op meerdere manieren verwerven, zoals door het bijwonen van vergaderingen waar deze aangelegenheden worden besproken, het lezen van de notulen van deze vergaderingen of het bij degenen belast met governance verzoeken om inlichtingen.
Considerations Specific to Smaller Entities	Overwegingen specifiek voor kleinere entiteiten
A21. In some cases, all of those charged with governance are involved in managing the entity. This may be the case in a small entity where a single owner manages the entity and no one else has a governance role. In these cases, there is ordinarily no action on the part of the auditor because there is no oversight separate from management.	A21. In sommige gevallen zijn allen die belast zijn met governance betrokken bij het managen van de entiteit. Dit kan zich voordoen wanneer één eigenaar de entiteit bestuurt en niemand anders een toezichhoudende rol uitoefent. In die gevallen wordt er gewoonlijk door de auditor geen actie ondernomen omdat er geen toezicht wordt uitgeoefend dat los staat van het management.
Consideration of Other Information (Ref: Para. 23)	Het rekening houden met andere informatie (Zie: Par. 23)
A22. In addition to information obtained from applying analytical procedures, other information obtained about the entity and its environment may be helpful in identifying the risks of material misstatement due to fraud. The discussion among team members may provide information that is helpful in identifying such risks. In addition, information obtained from the auditor's client acceptance and retention processes, and experience gained on other engagements performed for the entity, for example engagements to review interim financial information, may be relevant in the identification of the risks of material misstatement due to fraud.	A22. In aanvulling op de informatie die is verkregen bij het uitvoeren van cijferanalyse kan andere informatie welke wordt verkregen omtrent de entiteit en haar omgeving nuttig zijn bij het onderkennen van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. De bespreking met de leden van het opdrachtteam verschaft mogelijk informatie die een bijdrage levert aan het onderkennen van deze risico's. Voorts is het mogelijk dat informatie die is verkregen in het kader van de processen met betrekking tot de aanvaarding en voortzetting van de relatie met de opdrachtgever en de ervaring die is opgedaan bij het uitvoeren van andere opdrachten voor de entiteit, zoals opdrachten tot het uitvoeren van een beoordelingsopdracht van tussentijdse financiële informatie, relevant is bij het onderkennen van risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.
Evaluation of Fraud Risk Factors (Ref: Para. 24)	Het evalueren van frauderisicofactoren (Zie: Par. 24)
A23. The fact that fraud is usually concealed can make it very difficult to detect. Nevertheless, the auditor may identify events or conditions that indicate an incentive or pressure to commit fraud or provide an opportunity to commit fraud (fraud risk factors). For example: <ul style="list-style-type: none"> The need to meet expectations of third parties to obtain additional equity financing may create pressure to commit fraud; The granting of significant bonuses if unrealistic profit targets are met may create an incentive to commit fraud; and A control environment that is not effective may create an opportunity to commit fraud. 	A23. De omstandigheid dat fraude in het algemeen wordt verhuuld kan het zeer moeilijk maken deze te ontdekken. Niettemin kan de auditor gebeurtenissen of omstandigheden onderkennen die een aanwijzing vormen voor een incentive of druk om te frauderen of die een gelegenheid scheppen om te frauderen (frauderisicofactoren). Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> de noodzaak om te voldoen aan de verwachtingen van instanties teneinde aanvullend eigen vermogen te verkrijgen kan een druk vormen tot het plegen van fraude; het toekennen van omvangrijke bonussen indien onrealistische winstdoelen worden bereikt kan een incentive geven om fraude te plegen; en een ineffectieve interne beheersingsomgeving kan de gelegenheid bieden tot het plegen van fraude.
A24. Fraud risk factors cannot easily be ranked in order of importance. The significance of fraud risk factors varies widely. Some of these factors will be present in entities where the specific conditions do not present risks of material misstatement. Accordingly, the determination of whether a fraud risk factor is present and whether it is to be considered in assessing the risks of material misstatement of the financial statements due to fraud requires the exercise of professional judgment.	A24. Frauderisicofactoren kunnen niet gemakkelijk worden gerangschikt in volgorde van belangrijkheid. De significantie van frauderisicofactoren verschilt sterk. Sommige van deze factoren zullen voorkomen binnen entiteiten waarin de specifieke omstandigheden geen risico's van een afwijking van materieel belang met zich meebrengen. Daarom is het vereist dat de auditor <i>professional judgment</i> toepast bij het bepalen of een frauderisicofactor aanwezig is, alsmede of deze in aanmerking moet worden genomen bij het inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude.
A25. Examples of fraud risk factors related to fraudulent financial reporting and misappropriation of assets are presented in Appendix I. These illustrative risk factors are classified based on the three conditions that are generally present when fraud exists: <ul style="list-style-type: none"> An incentive or pressure to commit fraud; A perceived opportunity to commit fraud; and An ability to rationalize the fraudulent action. <p>Risk factors reflective of an attitude that permits rationalization of the fraudulent action may not be susceptible to observation by the auditor. Nevertheless, the auditor may become aware of the existence of such information. Although the fraud risk factors described in Appendix I cover a broad range of situations that may be faced by auditors, they are only examples and other risk</p>	A25. Voorbeelden van frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving en tot het oneigenlijk toe-eigenen van activa zijn opgenomen in Bijlage 1. Deze ter illustratie opgenomen risicofactoren zijn gerangschikt in functie van de drie omstandigheden die zich in het algemeen bij het bestaan van een fraude voordoen: <ul style="list-style-type: none"> een incentive of druk om fraude te plegen; een waargenomen gelegenheid om fraude te plegen; en het vermogen om argumenten te ontwikkelen om de frauduleuze handeling te rechtvaardigen. <p>Risicofactoren die een weergave zijn van een houding die het ontwikkelen van argumenten ter rechtvaardiging van een frauduleuze handeling toelaat, kunnen niet altijd door de auditor worden waargenomen. Niettemin kan de auditor zich bewust worden van het bestaan van dergelijke informatie. Hoewel de frauderisicofactoren die in Bijlage 1 zijn beschreven een breed scala van omstandigheden beslaan waarmee de auditor kan worden geconfronteerd, vormen het</p>

Engels	Vertaling Nederlands
factors may exist.	slechts voorbeelden en kunnen er mogelijk andere risicofactoren bestaan.
A26. The size, complexity, and ownership characteristics of the entity have a significant influence on the consideration of relevant fraud risk factors. For example, in the case of a large entity, there may be factors that generally constrain improper conduct by management, such as: <ul style="list-style-type: none"> Effective oversight by those charged with governance. An effective internal audit function. The existence and enforcement of a written code of conduct. <p>Furthermore, fraud risk factors considered at a business segment operating level may provide different insights when compared with those obtained when considered at an entity-wide level.</p>	A26. De omvang, complexiteit en eigendomsstructuur van de entiteit hebben een aanzienlijke invloed op het in overweging nemen van de relevante frauderisicofactoren. Zo kunnen bijvoorbeeld bij een grote entiteit factoren aanwezig zijn die gewoonlijk het onbehoorlijk gedrag van de zijde van het management beperken, zoals: <ul style="list-style-type: none"> het effectief toezicht uitgeoefend door degenen belast met governance; een effectieve interne auditfunctie; het bestaan en handhaven van een schriftelijke gedragscode. <p>Bovendien is het mogelijk dat in overweging genomen frauderisicofactoren op het niveau van een bedrijfsonderdeel tot andere inzichten leiden dan de inzichten die worden verkregen bij het in overweging nemen van deze factoren op het niveau van de entiteit als geheel.</p>
Considerations Specific to Smaller Entities	Overwegingen specifiek voor kleine entiteiten
A27. In the case of a small entity, some or all of these considerations may be inapplicable or less relevant. For example, a smaller entity may not have a written code of conduct but, instead, may have developed a culture that emphasizes the importance of integrity and ethical behavior through oral communication and by management example. Domination of management by a single individual in a small entity does not generally, in and of itself, indicate a failure by management to display and communicate an appropriate attitude regarding internal control and the financial reporting process. In some entities, the need for management authorization can compensate for otherwise deficient controls and reduce the risk of employee fraud. However, domination of management by a single individual can be a potential deficiency in internal control since there is an opportunity for management override of controls.	A27. In het geval van een kleine entiteit is het mogelijk dat bepaalde van deze dan wel alle overwegingen niet van toepassing of minder relevant zijn. Zo bestaat bijvoorbeeld bij een kleinere entiteit wellicht geen schriftelijke gedragscode, maar heeft deze, in plaats daarvan, door mondelinge communicatie en door voorbeeldgedrag van de zijde van het management een bedrijfscultuur ontwikkeld die de nadruk legt op het belang dat aan integriteit en ethisch handelen wordt gehecht. Een door één persoon gedomineerd management in een kleine entiteit is op zich in het algemeen geen indicatie van falen van het management ten aanzien van het uitdragen en het overbrengen van een passende houding met betrekking tot de interne beheersing en het financiële verslaggevingsproces. In sommige entiteiten is het mogelijk dat de noodzaak om goedkeuring van het management te verkrijgen ten aanzien van in andere opzichten tekortschietende interne beheersingsmaatregelen compenserend werkt en het risico van werknemersfraude beperkt. Echter, het feit dat het management door één persoon wordt gedomineerd kan echter een potentiële tekortkoming in de interne beheersing vormen, aangezien het management dan de gelegenheid bestaat voor het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen.
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Due to Fraud <i>Risks of Fraud in Revenue Recognition</i> (Ref: Para. 26)	Het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude <i>Risico's van fraude bij verantwoording van opbrengsten</i> (Zie: Par. 26)
A28. Material misstatement due to fraudulent financial reporting relating to revenue recognition often results from an overstatement of revenues through, for example, premature revenue recognition or recording fictitious revenues. It may result also from an understatement of revenues through, for example, improperly shifting revenues to a later period.	A28. Een afwijking van materieel belang die het gevolg is van frauduleuze financiële verslaggeving is vaak het gevolg van het te hoog weergeven van opbrengsten door bijvoorbeeld het te vroeg verantwoorden daarvan of door het boeken van gefingeerde opbrengsten. Zij kan ook het gevolg zijn van het te laag verantwoorden van de opbrengsten door deze bijvoorbeeld ten onrechte naar een volgende verslagperiode door te schuiven.
A29. The risks of fraud in revenue recognition may be greater in some entities than others. For example, there may be pressures or incentives on management to commit fraudulent financial reporting through inappropriate revenue recognition in the case of listed entities when, for example, performance is measured in terms of year-over-year revenue growth or profit. Similarly, for example, there may be greater risks of fraud in revenue recognition in the case of entities that generate a substantial portion of revenues through cash sales.	A29. De risico's van een fraude in de verantwoording van opbrengsten kunnen in sommige entiteiten groter zijn dan in andere. Er kan bijvoorbeeld een incentive worden gegeven aan of druk worden uitgeoefend op het management om te komen tot frauduleuze financiële verslaggeving door een onjuiste verantwoording van opbrengsten in het geval van beursgenoteerde entiteiten wanneer bijvoorbeeld de prestaties worden bepaald in termen van een jaarlijkse toename van het omzetcijfer of van de winst. Het is eveneens mogelijk dat er grotere frauderisico's bestaan als gevolg van het verantwoorden van opbrengsten in het geval van entiteiten die een belangrijk deel van de opbrengsten door middel van contante verkopen realiseren.
A30. The presumption that there are risks of fraud in revenue recognition may be rebutted. For example, the auditor may conclude that there is no risk of material misstatement due to fraud relating to revenue recognition in the case where there is a single type of simple revenue transaction, for example, leasehold revenue from a single unit rental property.	A30. De veronderstelling dat frauderisico's bestaan bij de verantwoording van opbrengsten kan worden weerlegd. De auditor kan bijvoorbeeld tot de conclusie komen dat er geen risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude bestaat met betrekking tot de verantwoording van opbrengsten als er sprake is van slechts één soort van eenvoudige opbrengstgenererende transacties, bijvoorbeeld de huuropbrengst voor één bepaald onroerend goed.
<i>Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement Due to Fraud and Understanding the Entity's Related Controls</i> (Ref: Para. 27)	<i>Het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en het begrijpen van de daarop betrekking hebbende interne beheersingsmaatregelen</i> (Zie: Par. 27)
A31. Management may make judgments on the nature and extent of the controls it chooses to implement, and the nature and extent of the risks it chooses to assume. ³³ In determining which	A31. Het management kan standpunten innemen over de aard en omvang van de interne beheersingsmaatregelen die zij wil implementeren alsmede over de aard en omvang van de risico's die zij wil aanvaarden ³⁴ . Voor het bepalen van de

³³ ISA 315, paragraph A48.

Engels	Vertaling Nederlands
controls to implement to prevent and detect fraud, management considers the risks that the financial statements may be materially misstated as a result of fraud. As part of this consideration, management may conclude that it is not cost effective to implement and maintain a particular control in relation to the reduction in the risks of material misstatement due to fraud to be achieved.	interne beheersingsmaatregelen die moeten worden geïmplementeerd teneinde fraude te voorkomen en te ontdekken, houdt het management rekening met de risico's dat de financiële overzichten een afwijking van materieel belang die het gevolg van fraude is kunnen bevatten. Als onderdeel hiervan kan het management tot de conclusie komen dat het niet effectief is, uitgaande van kostenoverwegingen, om een specifieke interne beheersingsmaatregel te implementeren en in stand te houden in verhouding tot de verwachte mate waarin de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg van fraude is hierdoor afnemen.
A32. It is therefore important for the auditor to obtain an understanding of the controls that management has designed, implemented and maintained to prevent and detect fraud. In doing so, the auditor may learn, for example, that management has consciously chosen to accept the risks associated with a lack of segregation of duties. Information from obtaining this understanding may also be useful in identifying fraud risks factors that may affect the auditor's assessment of the risks that the financial statements may contain material misstatement due to fraud.	A32. Het is derhalve van belang dat de auditor inzicht verwerft in de interne beheersingsmaatregelen welke het management heeft opgezet, geïmplementeerd en onderhouden teneinde fraude te voorkomen en te ontdekken. De auditor kan daardoor bijvoorbeeld vaststellen dat het management bewust de risico's heeft aanvaard die met een gebrek aan functiescheiding gepaard gaan. De informatie die bij het begrijpen hiervan is verworven kan tevens bruikbaar zijn bij het onderkennen van de frauderisicofactoren die van invloed kunnen zijn op de inschatting door de auditor van de risico's dat de financiële overzichten een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude kunnen bevatten.
Responses to the Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud <i>Overall Responses</i> (Ref: Para. 28)	De wijzen van inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude <i>Algehele wijzen van inspelen</i> (Zie: Par. 28)
A33. Determining overall responses to address the assessed risks of material misstatement due to fraud generally includes the consideration of how the overall conduct of the audit can reflect increased professional skepticism, for example, through: <ul style="list-style-type: none"> Increased sensitivity in the selection of the nature and extent of documentation to be examined in support of material transactions. Increased recognition of the need to corroborate management explanations or representations concerning material matters. <p>It also involves more general considerations apart from the specific procedures otherwise planned; these considerations include the matters listed in paragraph 29, which are discussed below</p>	A33. Het bepalen van de algehele wijzen van inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude omvat het in acht nemen van de wijze waarop de algehele uitvoering van de controle een intensivering van professioneel-kritische instelling kan weergeven bijvoorbeeld door middel van: <ul style="list-style-type: none"> het meer alert zijn op de aard en omvang van de voor nader onderzoek te selecteren documentatie ter onderbouwing van transacties van materieel belang; het in sterkere mate erkennen van de noodzaak om de door het management verstrekte uitleg en bevestigingen inzake aangelegenheden van materieel belang te ondersteunen. <p>Het heeft tevens betrekking op meer algemene overwegingen naast de specifieke werkzaamheden die voor het overige waren gepland; deze overwegingen betreffen onder meer aangelegenheden genoemd in paragraaf 29 die hierna worden besproken.</p>
<i>Assignment and Supervision of Personnel</i> (Ref: Para. 29(a))	<i>Toewijzing en toezicht houden op personeel</i> (Zie: Par. 29(a))
A34. The auditor may respond to identified risks of material misstatement due to fraud by, for example, assigning additional individuals with specialized skill and knowledge, such as forensic and IT experts, or by assigning more experienced individuals to the engagement.	A34. De auditor kan op de onderkende risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude inspelen door bijvoorbeeld extra personen met specifieke deskundigheid, zoals forensische en automatiseringsdeskundigen, dan wel meer ervaren personen aan de opdracht toe te wijzen.
A35. The extent of supervision reflects the auditor's assessment of risks of material misstatement due to fraud and the competencies of the engagement team members performing the work.	A35. De mate van toezicht is een weergave van de inschatting door de auditor van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude alsmede van de competenties van de leden van het opdrachtteam die de controle uitvoeren.
<i>Unpredictability in the Selection of Audit Procedures</i> (Ref: Para. 29(c))	<i>Element van onvoorspelbaarheid bij het kiezen van controlewerkzaamheden</i> (Zie: Par. 29(c))
A36. Incorporating an element of unpredictability in the selection of the nature, timing and extent of audit procedures to be performed is important as individuals within the entity who are familiar with the audit procedures normally performed on engagements may be more able to conceal fraudulent financial reporting. This can be achieved by, for example: <ul style="list-style-type: none"> Performing substantive procedures on selected account balances and assertions not otherwise tested due to their materiality or risk. Adjusting the timing of audit procedures from that otherwise expected. Using different sampling methods. Performing audit procedures at different locations or at locations on an unannounced basis. 	A36. Het inbouwen van een element van onvoorspelbaarheid bij het kiezen van de aard, timing en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden is van belang omdat het mogelijk is dat de personen binnen de entiteit die bekend zijn met de werkzaamheden die in het kader van een controleopdracht gewoonlijk worden uitgevoerd, daardoor meer in staat zijn frauduleuze financiële verslaggeving geheim te houden. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door: <ul style="list-style-type: none"> het uitvoeren van gegevensgerichte controlewerkzaamheden met betrekking tot geselecteerde rekeningsaldi en beweringen die wegens de materialiteit daarvan of wegens het risiconiveau niet op een andere wijze zijn getoetst; het wijzigen van de timing van de controlewerkzaamheden in vergelijking met hetgeen was verwacht; het hanteren van andere methoden voor het trekken van steekproeven; het op verschillende locaties dan wel op niet aangekondigde locaties uitvoeren van controlewerkzaamheden .
<i>Audit Procedures Responsive to Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud at the Assertion Level</i> (Ref: Para. 30)	<i>Controlewerkzaamheden die inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude op het niveau van beweringen</i> (Zie: Par. 30)
A37. The auditor's responses to address the assessed risks of material misstatement due to fraud at the	A37. De wijzen waarop de auditor inspeelt op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang op het niveau

³⁴ ISA 315, paragraaf A48.

Engels	Vertaling Nederlands
<p>assertion level may include changing the nature, timing and extent of audit procedures in the following ways:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The nature of audit procedures to be performed may need to be changed to obtain audit evidence that is more reliable and relevant or to obtain additional corroborative information. This may affect both the type of audit procedures to be performed and their combination. For example: <ul style="list-style-type: none"> ○ Physical observation or inspection of certain assets may become more important or the auditor may choose to use computer assisted audit techniques to gather more evidence about data contained in significant accounts or electronic transaction files. ○ The auditor may design procedures to obtain additional corroborative information. For example, if the auditor identifies that management is under pressure to meet earnings expectations, there may be a related risk that management is inflating sales by entering into sales agreements that include terms that preclude revenue recognition or by invoicing sales before delivery. In these circumstances, the auditor may, for example, design external confirmations not only to confirm outstanding amounts, but also to confirm the details of the sales agreements, including date, any rights of return and delivery terms. In addition, the auditor might find it effective to supplement such external confirmations with inquiries of nonfinancial personnel in the entity regarding any changes in sales agreements and delivery terms. • The timing of substantive procedures may need to be modified. The auditor may conclude that performing substantive testing at or near the period end better addresses an assessed risk of material misstatement due to fraud. The auditor may conclude that, given the assessed risks of intentional misstatement or manipulation, audit procedures to extend audit conclusions from an interim date to the period end would not be effective. In contrast, because an intentional misstatement – for example, a misstatement involving improper revenue recognition – may have been initiated in an interim period, the auditor may elect to apply substantive procedures to transactions occurring earlier in or throughout the reporting period. • The extent of the procedures applied reflects the assessment of the risks of material misstatement due to fraud. For example, increasing sample sizes or performing analytical procedures at a more detailed level may be appropriate. Also, computer-assisted audit techniques may enable more extensive testing of electronic transactions and account files. Such techniques can be used to select sample transactions from key electronic files, to sort transactions with specific characteristics, or to test an entire population instead of a sample. 	<p>van beweringen die het gevolg is van fraude inspeelt kan mede omvatten het wijzigen van de aard, timing en omvang van de controlewerkzaamheden op de volgende manieren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het kan noodzakelijk zijn de aard van de uit te voeren controlewerkzaamheden te wijzigen teneinde controle-informatie te verkrijgen die betrouwbaarder en meer relevant is, dan wel teneinde aanvullende ondersteunende informatie te verkrijgen. Dit kan zowel van invloed zijn op de aard van de controlewerkzaamheden die worden uitgevoerd als op de combinatie van controlewerkzaamheden. Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> ○ observatie ter plaatse of inspectie van bepaalde activa kan aan belang toenemen of de auditor kan ervoor opteren auditsoftwaretoepassingen te gebruiken teneinde meer informatie te verkrijgen inzake gegevens die in belangrijke posten of elektronische transactiebestanden zijn begrepen; ○ de auditor kan controlewerkzaamheden opzetten om aanvullende ondersteunende informatie te verkrijgen. Als de auditor bijvoorbeeld constateert dat het management onder druk staat om winstverwachtingen te realiseren, kan er in verband daarmee een risico bestaan dat het management het omzetcijfer te hoog wil voorstellen door verkoopovereenkomsten aan te gaan waarin voorwaarden zijn opgenomen die opbrengstverantwoording niet toestaan dan wel door verkopen te factureren voordat de levering van de goederen plaatsvindt. In deze omstandigheden kan de auditor bijvoorbeeld externe bevestigingen opzetten, niet alleen ter bevestiging van het bedrag van de uitstaande vorderingen, maar tevens ter bevestiging van de voorwaarden van de afgesloten verkoopcontracten, met inbegrip van de data, retourvoorwaarden en leveringsvoorwaarden. Daarnaast kan de auditor het effectief achten dat hij, ter aanvulling op deze externe bevestigingen, bij andere dan financiële medewerkers van de entiteit verzoekt om inlichtingen betreffende wijzigingen in verkoop- en leveringsvoorwaarden; • het kan noodzakelijk zijn de timing van gegevensgerichte werkzaamheden aan te passen. De auditor kan besluiten dat door het uitvoeren van gegevensgerichte controles tegen het einde van de verslagperiode beter rekening kan worden gehouden met een ingeschat risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. De auditor kan, gegeven de ingeschatte risico's van een opzettelijk veroorzaakte afwijking of van manipulatie, besluiten dat het niet effectief zou zijn conclusies uit werkzaamheden die tijdens een tussentijdse controle zijn verricht door te trekken tot het einde van de verslagperiode. Omgekeerd is het ook mogelijk dat de auditor in verband met het feit dat een opzettelijke afwijking – bijvoorbeeld een opzettelijk veroorzaakte afwijking – die bijvoorbeeld betrekking heeft op een onjuiste verantwoording van opbrengsten – waarvan de oorsprong kan liggen in een tussenliggende verslagperiode, ervoor opteert gegevensgerichte werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot transacties die op een eerder moment in of gedurende de verslagperiode zijn verwerkt; de omvang van de uit te voeren werkzaamheden is een weergave van de inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Zo kan bijvoorbeeld het vergroten van de steekproefomvang of het uitvoeren van cijferanalyse op een meer gedetailleerd niveau passend zijn. Tevens kunnen auditsoftwaretoepassingen het mogelijk maken elektronische transacties en gegevensbestanden uitgebreider te toetsen. Dergelijke technieken kunnen worden gebruikt om steekproefsgewijs transacties te selecteren uit elektronische kernbestanden, om transacties op bepaalde kenmerken te sorteren of om een gehele populatie te toetsen in plaats van een steekproef die uit deze populatie is getrokken.
<p>A38. If the auditor identifies a risk of material misstatement due to fraud that affects inventory quantities, examining the entity's inventory records may help to identify locations or items that require specific attention during or after the physical inventory count. Such a review may lead to a decision to observe inventory counts at certain locations on an unannounced basis or to conduct inventory counts at all locations on the same date.</p>	<p>A38. Indien de auditor een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude onderkent die van invloed is op de in voorraad zijnde hoeveelheden kan het onderzoeken van de voorraadregistratie van de entiteit een hulpmiddel zijn bij het vaststellen van de locaties of items die speciale aandacht vergen gedurende of na de fysieke telling van de aanwezige voorraad. Een dergelijke review kan leiden tot een beslissing om het tellen van de voorraden op bepaalde locaties onaangekondigd bij te wonen dan wel om het tellen van de voorraden op alle locaties tegelijkertijd uit te voeren.</p>
<p>A39. The auditor may identify a risk of material misstatement due to fraud affecting a number of accounts and assertions. These may include asset valuation, estimates relating to specific transactions (such as acquisitions, restructurings, or disposals of a segment of the business), and</p>	<p>A39. De auditor kan een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude onderkennen met betrekking tot een aantal posten en beweringen. Deze kunnen onder meer bestaan uit de waardering van activa, uit schattingen met betrekking tot bepaalde transacties (zoals het verwerven, herstructureren of afstoten van een</p>

Engels	Vertaling Nederlands
<p>other significant accrued liabilities (such as pension and other post-employment benefit obligations, or environmental remediation liabilities). The risk may also relate to significant changes in assumptions relating to recurring estimates. Information gathered through obtaining an understanding of the entity and its environment may assist the auditor in evaluating the reasonableness of such management estimates and underlying judgments and assumptions. A retrospective review of similar management judgments and assumptions applied in prior periods may also provide insight about the reasonableness of judgments and assumptions supporting management estimates</p>	<p>bedrijfssegment) en uit andere belangrijke overlopende verplichtingen (zoals voorzieningen voor pensioenen en andere verplichtingen na uitdiensttreding van werknemers of inzake het herstel van milieuschade). Het risico kan ook verband houden met belangrijke wijzigingen aangebracht in de veronderstellingen met betrekking tot herhaaldelijke schattingen. Informatie die is verzameld bij het verwerven van inzicht in de entiteit en haar omgeving kan voor de auditor een hulpmiddel zijn bij het evalueren van de redelijkheid van dergelijke schattingen van het management en van de daaraan ten grondslag liggende standpunten en veronderstellingen. Ook door middel van een retrospectief onderzoek van vergelijkbare in voorgaande verslagperiodes door het management ingenomen standpunten en gemaakte veronderstellingen dat betrekking heeft op de schattingen die in de loop van de vorige verslagperiodes zijn gemaakt, kan inzicht worden verkregen in de redelijkheid van de schattingen van het management en van de daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen en standpunten.</p>
<p>A40. Examples of possible audit procedures to address the assessed risks of material misstatement due to fraud, including those that illustrate the incorporation of an element of unpredictability, are presented in Appendix 2. The appendix includes examples of responses to the auditor's assessment of the risks of material misstatement resulting from both fraudulent financial reporting, including fraudulent financial reporting resulting from revenue recognition, and misappropriation of assets.</p>	<p>A40. Voorbeelden van mogelijke controlewerkzaamheden om in te spelen op de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, waaronder voorbeelden die een illustratie vormen van het inbouwen van een element van onvoorspelbaarheid, zijn gepresenteerd in Bijlage 2. Deze bijlage bevat voorbeelden van de wijzen waarop de auditor inspeelt op de door hem ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang als gevolg van zowel frauduleuze financiële verslaggeving, met inbegrip van frauduleuze financiële verslaggeving als gevolg van het verantwoording van opbrengsten, als oneigenlijke toe-eigening van activa.</p>
<p><i>Audit Procedures Responsive to Risks Related to Management Override of Controls</i> Journal Entries and Other Adjustments (Ref: Para. 32(a))</p>	<p><i>Controlewerkzaamheden die inspelen op de risico's met betrekking tot het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management</i> Journaalposten en andere aanpassingen (Zie: Par. 32(a))</p>
<p>A41. Material misstatement of financial statements due to fraud often involve the manipulation of the financial reporting process by recording inappropriate or unauthorized journal entries. This may occur throughout the year or at period end, or by management making adjustments to amounts reported in the financial statements that are not reflected in journal entries, such as through consolidating adjustments and reclassifications.</p>	<p>A41. Afwijkingen van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude hangen vaak samen met het manipuleren van het financiële verslaggevingsproces door middel van het boeken van onjuiste of niet geautoriseerde journaalposten. Dit kan zich voordoen gedurende het jaar of aan het einde van de verslagperiode, of doordat het management aanpassingen aanbrengt in posten in de financiële overzichten welke niet resulteren uit journaalposten, zoals in de vorm van aanpassingen en herrubriceringen in het kader van een consolidatie.</p>
<p>A42. Further, the auditor's consideration of the risks of material misstatement associated with inappropriate override of controls over journal entries is important since automated processes and controls may reduce the risk of inadvertent error but do not overcome the risk that individuals may inappropriately override such automated processes, for example, by changing the amounts being automatically passed to the general ledger or to the financial reporting system. Furthermore, where IT is used to transfer information automatically, there may be little or no visible evidence of such intervention in the information systems.</p>	<p>A42. Voorts is het door de auditor in overweging nemen van de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met een onterechte doorbreking van interne beheersingsmaatregelen betreffende journaalposten belangrijk omdat geautomatiseerde processen en interne beheersingsmaatregelen het risico van het maken van onopzettelijke fouten weliswaar kunnen verminderen, doch het risico niet uitsluiten dat iemand dergelijke geautomatiseerde processen ten onrechte doorbreekt, bijvoorbeeld door het wijzigen van de bedragen die automatisch worden geboekt in het grootboek of in het financiële verslaggevingssysteem. Daarnaast is het mogelijk dat er, wanneer informatie op een geautomatiseerde wijze wordt doorgeboekt, weinig of geen zichtbare vastleggingen zijn die aantonen dat een dergelijke interventie in het informatiesysteem heeft plaatsgevonden.</p>
<p>A43. When identifying and selecting journal entries and other adjustments for testing and determining the appropriate method of examining the underlying support for the items selected, the following matters are of relevance:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>The assessment of the risks of material misstatement due to fraud</i> – the presence of fraud risk factors and other information obtained during the auditor's assessment of the risks of material misstatement due to fraud may assist the auditor to identify specific classes of journal entries and other adjustments for testing. • <i>Controls that have been implemented over journal entries and other adjustments</i> – effective controls over the preparation and posting of journal entries and other adjustments may reduce the extent of substantive testing necessary, provided that the auditor has tested the operating effectiveness of the controls. • <i>The entity's financial reporting process and the nature of evidence that can be obtained</i> – for many entities routine processing of transactions involves a combination of manual and automated steps and procedures. Similarly, the processing of journal entries and other adjustments may involve both manual and automated procedures and controls. Where 	<p>A43. Bij het onderkennen en selecteren van journaalposten en andere correcties gericht op toetsing en op het bepalen van de meest geschikte wijze van onderzoek naar de onderbouwing van de geselecteerde items, zijn de volgende aangelegenheden van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>de inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude</i> – de aanwezigheid van frauderisicofactoren en andere informatie die de auditor bij het inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude heeft verkregen, kan een hulpmiddel vormen bij het bepalen van de specifieke soorten journaalposten en andere aanpassingen die aan een onderzoek zullen worden onderworpen; • <i>interne beheersingsmaatregelen die zijn getroffen ten aanzien van journaalposten en andere aanpassingen</i> – effectieve interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van het voorbereiden en boeken van journaalposten en andere aanpassingen kunnen ertoe bijdragen dat de omvang van de gegevensgerichte controles wordt beperkt, mits de auditor de effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen heeft onderzocht; • <i>het financiële verslaggevingsproces van de entiteit en de aard van de mogelijk te verkrijgen controle-informatie</i> – bij veel entiteiten bestaat het routinematig verwerken van transacties uit zowel handmatige als geautomatiseerde stappen en procedures. Op gelijksoortige wijze kan het verwerken van journaalposten en van andere aanpassingen

Engels	Vertaling Nederlands
<p>information technology is used in the financial reporting process, journal entries and other adjustments may exist only in electronic form.</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>The characteristics of fraudulent journal entries or other adjustments</i> – inappropriate journal entries or other adjustments often have unique identifying characteristics. Such characteristics may include entries (a) made to unrelated, unusual, or seldom-used accounts, (b) made by individuals who typically do not make journal entries, (c) recorded at the end of the period or as post-closing entries that have little or no explanation or description, (d) made either before or during the preparation of the financial statements that do not have account numbers, or (e) containing round numbers or consistent ending numbers. <i>The nature and complexity of the accounts</i> – inappropriate journal entries or adjustments may be applied to accounts that (a) contain transactions that are complex or unusual in nature, (b) contain significant estimates and period-end adjustments, (c) have been prone to misstatements in the past, (d) have not been reconciled on a timely basis or contain unreconciled differences, (e) contain inter-company transactions, or (f) are otherwise associated with an identified risk of material misstatement due to fraud. In audits of entities that have several locations or components, consideration is given to the need to select journal entries from multiple locations. <i>Journal entries or other adjustments processed outside the normal course of business</i> – non standard journal entries may not be subject to the same level of internal control as those journal entries used on a recurring basis to record transactions such as monthly sales, purchases and cash disbursements. 	<p>zowel handmatige als geautomatiseerde procedures en interne beheersingsmaatregelen omvatten. Indien binnen het financiële verslaggevingsproces gebruik wordt gemaakt van geautomatiseerde gegevensverwerking zijn journaalposten en andere aanpassingen mogelijk alleen in elektronische vorm beschikbaar;</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>de kenmerken van frauduleuze journaalposten of frauduleuze aanpassingen</i> – onterechte journaalposten of andere aanpassingen hebben vaak unieke typerende kenmerken. Dergelijke kenmerken kunnen betrekking hebben op boekingen die (a) zijn verwerkt in rekeningen die daarmee geen verband houden, of die ongebruikelijk zijn of zelden worden gebruikt, (b) zijn geïnitieerd door personen die gewoonlijk geen journaalposten boeken, (c) zijn verwerkt aan het einde van de verslagperiode of als nagekomen posten met nauwelijks of geen uitleg of omschrijving, (d) zijn tot stand gekomen vóór of gedurende het opstellen van de financiële overzichten zonder dat rekeningnummers zijn vermeld, of (e) ronde getallen bevatten of op telkens dezelfde eindcijfers eindigen; <i>de aard en complexiteit van de rekeningen</i> – onjuiste journaalposten of boekingen kunnen worden opgenomen in rekeningen die (a) transacties bevatten die complex of ongebruikelijk van aard zijn, (b) belangrijke schattingen en eindejaarscorrecties bevatten, (c) in het verleden vatbaar waren voor afwijkingen, (d) niet tijdig zijn uitgezocht of die onverklaarde verschillen bevatten, (e) Intercompany transacties, of die (f) op een andere wijze in verband worden gebracht met een onderkend risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Bij de controles van entiteiten met verschillende locaties of groepsonderdelen wordt het selecteren van journaalposten vanuit verschillende locaties eveneens in overweging genomen; <i>journaalposten of andere aanpassingen die buiten het normale verloop van de activiteiten om worden verwerkt</i> – het is mogelijk dat niet-routinematige journaalposten niet altijd even sterk aan interne beheersingsmaatregelen zijn onderworpen als de journaalposten die herhaaldelijk worden gebruikt zoals de maandelijkse verkopen, inkopen en betalingen.
<p>A44. The auditor uses professional judgment in determining the nature, timing and extent of testing of journal entries and other adjustments. However, because fraudulent journal entries and other adjustments are often made at the end of a reporting period, paragraph 32(a)(ii) requires the auditor to select the journal entries and other adjustments made at that time. Further, because material misstatements in financial statements due to fraud can occur throughout the period and may involve extensive efforts to conceal how the fraud is accomplished, paragraph 32(a)(iii) requires the auditor to consider whether there is also a need to test journal entries and other adjustments throughout the period.</p>	<p>A44. De auditor past professional judgment toe bij het bepalen van de aard, timing en omvang van de uit te voeren toetsingen die betrekking hebben op journaalposten en andere aanpassingen. Omdat echter frauduleuze journaalposten en andere aanpassingen vaak aan het einde van de verslagperiode worden gemaakt, is op grond van paragraaf 32(a)(ii) vereist dat de auditor de journaalposten en de andere aanpassingen selecteert die rond dat tijdstip zijn gemaakt. Aangezien afwijkingen van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude zich gedurende het gehele jaar kunnen voordoen en gepaard kunnen gaan met omvangrijke pogingen om te verhullen hoe de fraude is uitgevoerd, is op grond van paragraaf 32(a)(iii) vereist dat de auditor nagaat of het eveneens noodzakelijk is om gedurende de verslagperiode de journaalposten en andere aanpassingen te toetsen.</p>
<p><i>Accounting Estimates</i> (Ref: Para. 32(b))</p>	<p><i>Schattingen in financiële overzichten</i> (Zie: Par. 32(b))</p>
<p>A45. The preparation of the financial statements requires, management to make a number of judgments or assumptions that affect significant accounting estimates and to monitor the reasonableness of such estimates on an ongoing basis. Fraudulent financial reporting is often accomplished through intentional misstatement of accounting estimates. This may be achieved by, for example, understating or overstating all provisions or reserves in the same fashion so as to be designed either to smooth earnings over two or more accounting periods, or to achieve a designated earnings level in order to deceive financial statement users by influencing their perceptions as to the entity's performance and profitability.</p>	<p>A45. Het opstellen van de financiële overzichten vereist dat het management een aantal standpunten inneemt en een aantal veronderstellingen doet die van invloed zijn op belangrijke in de financiële overzichten opgenomen schattingen en voor het voortdurend monitoren van de redelijkheid van dergelijke schattingen. Frauduleuze financiële verslaggeving komt vaak tot stand door middel van opzettelijke afwijkingen in schattingen. Dit kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door alle voorzieningen of reserves op systematische wijze op eenzelfde wijze te onder- of overwaarderen met als doel hetzij de resultaten over een verslagperiode van twee of meer boekjaren te egaliseren hetzij een vastgesteld resultaat te bereiken, gericht op het misleiden van de gebruikers van de financiële overzichten door beïnvloeding van hun perceptie van de prestaties en van de winstgevendheid van de entiteit.</p>
<p>A46. The purpose of performing a retrospective review of management judgments and assumptions related to significant accounting estimates reflected in the financial statements of the prior year is to determine whether there is an indication of a possible bias on the part of management. It is not intended to call into question the auditor's professional judgments made in the prior year that were based on information available at the time.</p>	<p>A46. Het doel van het uitvoeren van een retrospectief onderzoek van de door het management ingenomen standpunten en gemaakte veronderstellingen met betrekking tot schattingen in de financiële overzichten van het vorige boekjaar is te bepalen of er aanwijzingen bestaan voor een mogelijke beïnvloeding van het management. Het is niet de bedoeling de in het vorige boekjaar door de auditor toegepaste <i>professional judgment</i>, die was gebaseerd op de destijds beschikbare informatie in twijfel te trekken.</p>
<p>A47. A retrospective review is also required by ISA 540.³⁵ That review is conducted as a risk assessment</p>	<p>A47. Een retrospectief onderzoek wordt tevens vereist door ISA 540³⁶. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de</p>

³⁵ ISA 540, "Auditing Accounting Estimates, Including Fair Value Accounting Estimates, and Related Disclosures," paragraph 9.

Engels	Vertaling Nederlands
<p>procedure to obtain information regarding the effectiveness of management's prior period estimation process, audit evidence about the outcome, or where applicable, the subsequent reestimation of prior period accounting estimates that is pertinent to making current period accounting estimates, and audit evidence of matters, such as estimation uncertainty, that may be required to be disclosed in the financial statements. As a practical matter, the auditor's review of management judgments and assumptions for biases that could represent a risk of material misstatement due to fraud in accordance with this ISA may be carried out in conjunction with the review required by ISA 540 .</p>	<p>werkzaamheden inzake risico-inschatting teneinde informatie te verkrijgen over de effectiviteit van het inschattingproces dat tijdens de voorgaande verslagperiode door het management werd gevolgd, en teneinde controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de realisatie of, in voorkomend geval, de hernieuwde schatting van de voorgaande verslagperiode die relevant zijn voor het bepalen van de schattingen van de lopende verslagperiode, en teneinde controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot aangelegenheden, zoals schattingsonzekerheid waarvoor mogelijk in de financiële overzichten toelichtingen moeten worden opgenomen. Vanuit praktisch oogpunt kan de review van de standpunten en veronderstellingen dat door de auditor overeenkomstig deze ISA wordt uitgevoerd naar beïnvloedingen van de zijde van het management die mogelijk een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg van fraude is, tegelijk worden uitgevoerd met de review die op grond van ISA 540 is vereist.</p>
<i>Business Rationale for Significant Transactions</i> (Ref: Para. 32(c))	<i>Zakelijke beweegredenen voor belangrijke transacties</i> (Zie: Par. 32(c))
<p>A48. Indicators that may suggest that significant transactions that are outside the normal course of business for the entity, or that otherwise appear to be unusual, may have been entered into to engage in fraudulent financial reporting or to conceal misappropriation of assets include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The form of such transactions appears overly complex (for example, the transaction involves multiple entities within a consolidated group or multiple unrelated third parties). • Management has not discussed the nature of and accounting for such transactions with those charged with governance of the entity, and there is inadequate documentation. • Management is placing more emphasis on the need for a particular accounting treatment than on the underlying economics of the transaction. • Transactions that involve non-consolidated related parties, including special purpose entities, have not been properly reviewed or approved by those charged with governance of the entity. • The transactions involve previously unidentified related parties or parties that do not have the substance or the financial strength to support the transaction without assistance from the entity under audit. 	<p>A48. Indicatoren die kunnen doen veronderstellen dat belangrijke transacties die niet tot de normale bedrijfsvoering van de entiteit behoren of die om een andere reden ongebruikelijk blijken te zijn en die mogelijk aangegaan zijn om te komen tot frauduleuze financiële verslaggeving dan wel om oneigenlijke toe-eigening van activa te verhullen, omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de bovenmatig gecompliceerd lijkende verschijningsvorm van de transacties (bijvoorbeeld een transactie waarbij meerdere entiteiten binnen een groep zijn betrokken of een transactie met een groot aantal niet verbonden instanties); • het management heeft de aard en wijze van verwerking van dergelijke transacties niet met degenen belast met governance binnen de entiteit besproken en er is geen adequate documentatie beschikbaar; • het management legt meer nadruk op de noodzaak van een specifieke wijze van administratieve verwerking dan op de aan de transactie ten grondslag liggende economische motieven; • transacties waarbij verbonden partijen zijn betrokken die niet in de consolidatiekring zijn opgenomen, waaronder begrepen entiteiten die met een speciaal doel zijn opgezet, zijn niet voldoende beoordeeld of goedgekeurd door degenen belast met governance binnen de entiteit; • bij de transacties zijn voorheen niet eerder geïdentificeerde verbonden partijen betrokken dan wel partijen die niet voldoende omvang of niet voldoende financieel draagvlak hebben om zonder de steun van de gecontroleerde entiteit de transactie af te wikkelen.
Evaluation of Audit Evidence (Ref: Para. 34-37)	Evaluatie van controle-informatie (Zie: Par. 34-37)
<p>A49. ISA 330 requires the auditor, based on the audit procedures performed and the audit evidence obtained, to evaluate whether the assessments of the risks of material misstatement at the assertion level remain appropriate.³⁷ This evaluation is primarily a qualitative matter based on the auditor's judgment. Such an evaluation may provide further insight about the risks of material misstatement due to fraud and whether there is a need to perform additional or different audit procedures. Appendix 3 contains examples of circumstances that may indicate the possibility of fraud.</p>	<p>A49. ISA 330 vereist dat de auditor op grond van de uitgevoerde controlewerkzaamheden en de verkregen controle-informatie evalueert of de inschattingen van de risico's van een afwijking van materieel belang op het niveau van beweringen nog steeds passend is.³⁸ Deze evaluatie is vooral kwalitatief van aard, gebaseerd op de door de auditor toegepaste oordeelsvorming. Een dergelijke evaluatie kan verder inzicht verschaffen ten aanzien van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude alsmede ten aanzien van de noodzaak tot het uitvoeren van aanvullende of andersoortige controlewerkzaamheden. Bijlage 3 bevat voorbeelden van omstandigheden die een aanwijzing kunnen vormen voor de mogelijkheid van fraude.</p>
<i>Analytical Procedures Performed Near the End of the Audit in Forming an Overall Conclusion</i> (Ref: Para. 34)	<i>Het uitvoeren van cijferanalyses aan het einde van de controle bij het vormen van een algehele conclusie</i> (Zie: Par. 34)
<p>A50. Determining which particular trends and relationships may indicate a risk of material misstatement due to fraud requires professional judgment. Unusual relationships involving year-end revenue and income are particularly relevant. These might include, for example: uncharacteristically large amounts of income being reported in the last few weeks of the reporting period or unusual transactions; or income that is inconsistent with trends in cash flow from operations.</p>	<p>A50. Voor het vaststellen welke specifieke trends en verbanden een aanwijzing kunnen vormen voor een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, is het toepassen van professional judgment vereist. Ongebruikelijke verbanden waarbij omzet en winst aan het einde van het boekjaar een rol spelen, zijn in het bijzonder van belang. Deze zouden onder meer betrekking kunnen hebben op uitzonderlijk hoge bedragen aan inkomsten die werden vastgelegd tijdens de laatste weken van de verslagperiode of op ongebruikelijke transacties, dan wel op inkomsten die strijdig zijn met de uit de operationele activiteiten voortvloeiende kasstromen.</p>

³⁶ ISA 540, 'De controle van schattingen, met inbegrip van schattingen tegen reële waarde, alsmede van toelichtingen daarop', paragraaf 9.

³⁷ ISA 330, paragraaf 25.

³⁸ ISA 330, paragraaf 25.

Engels	Vertaling Nederlands
<i>Consideration of Identified Misstatements</i> (Ref: Para. 35-37)	<i>Het rekening houden met onderkende afwijkingen</i> (Zie: Par. 35-37)
A51. Since fraud involves incentive or pressure to commit fraud, a perceived opportunity to do so or some rationalization of the act, an instance of fraud is unlikely to be an isolated occurrence. Accordingly, misstatements, such as numerous misstatements at a specific location even though the cumulative effect is not material, may be indicative of a risk of material misstatement due to fraud	A51. Omdat met fraude een incentive of druk, een gelegenheid om de fraude te plegen dan wel het ontwikkelen van argumenten ter rechtvaardiging van het plegen ervan zijn verbonden, is het onwaarschijnlijk dat een geval van fraude een op zichzelf staande gebeurtenis is. Als gevolg daarvan kan bijvoorbeeld een groot aantal afwijkingen voor wat betreft één specifieke locatie, zelfs wanneer het totale effect niet van materieel belang is, een aanwijzing zijn voor het risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.
A52. The implications of identified fraud depend on the circumstances. For example, an otherwise insignificant fraud may be significant if it involves senior management. In such circumstances, the reliability of evidence previously obtained may be called into question, since there may be doubts about the completeness and truthfulness of representations made and about the genuineness of accounting records and documentation. There may also be a possibility of collusion involving employees, management or third parties.	A52. De gevolgtrekkingen uit ontdekte fraudegevallen hangen af van de omstandigheden. Een overigens onbelangrijke fraude kan bijvoorbeeld belangrijk zijn indien het management op het hoogste verantwoordelijkheidsniveau daarbij is betrokken. Onder die omstandigheden kan de betrouwbaarheid van de eerder verkregen controle-informatie ter discussie worden gesteld, aangezien er twijfel kan bestaan over de volledigheid en het waarheidsgehalte van de ontvangen bevestigingen en over de authenticiteit van de administratieve vastleggingen en documenten. Ook kan de mogelijkheid bestaan van samenspanning tussen werknemers, het management of instanties.
A53. ISA 450 ³⁹ and ISA 700 ⁴⁰ establish requirements and provide guidance on the evaluation and disposition of misstatements and the effect on the auditor's opinion in the auditor's report.	A53. ISA 450 ⁴¹ en ISA 700 ⁴² stellen vereisten vast en geven richtlijnen voor het evalueren en afhandelen van afwijkingen en voor de invloed op het oordeel in de verklaring van de auditor
Auditor Unable to Continue the Engagement (Ref: Para. 38)	Onmogelijkheid voor de auditor om de opdracht voort te zetten (Zie: Par. 38)
A54. Examples of exceptional circumstances that may arise and that may bring into question the auditor's ability to continue performing the audit include: <ul style="list-style-type: none"> • The entity does not take the appropriate action regarding fraud that the auditor considers necessary in the circumstances, even where the fraud is not material to the financial statements; • The auditor's consideration of the risks of material misstatement due to fraud and the results of audit tests indicate a significant risk of material and pervasive fraud; or • The auditor has significant concern about the competence or integrity of management or those charged with governance. 	A54. Voorbeelden van uitzonderlijke omstandigheden die zich kunnen voordoen en die voor de auditor de mogelijkheid om de opdracht voort te zetten ter discussie stellen, omvatten: <ul style="list-style-type: none"> • de entiteit neemt geen passende maatregelen met betrekking tot de fraude die door de auditor in de gegeven omstandigheden als noodzakelijk worden geacht, zelfs indien de fraude niet van materieel belang is voor de financiële overzichten; • de inschatting door de auditor van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, alsmede van de resultaten uit controlewerkzaamheden wijzen op een ernstig risico van fraude die van materieel belang is en waarvan het effect niet af te bakenen is; of • de auditor heeft ernstige twijfels over de competenties of integriteit van het management of van degenen belast met governance..
A55. Because of the variety of the circumstances that may arise, it is not possible to describe definitively when withdrawal from an engagement is appropriate. Factors that affect the auditor's conclusion include the implications of the involvement of a member of management or of those charged with governance (which may affect the reliability of management representations) and the effects on the auditor of a continuing association with the entity.	A55. Vanwege de verscheidenheid aan situaties die kunnen ontstaan is het onmogelijk om alle gevallen te beschrijven waarbij het teruggeven van de opdracht door de auditor de juiste beslissing is. Factoren die deze beslissing beïnvloeden zijn onder meer de gevolgen van de betrokkenheid van een lid van het management of van degenen belast met governance (hetgeen van invloed zou kunnen zijn op de betrouwbaarheid van de bevestigingen van het management) alsmede de gevolgen voor de auditor van het geassocieerd blijven met de entiteit.
A56. The auditor has professional and legal responsibilities in such circumstances and these responsibilities may vary by country. In some countries, for example, the auditor may be entitled to, or required to, make a statement or report to the person or persons who made the audit appointment or, in some cases, to regulatory authorities. Given the exceptional nature of the circumstances and the need to consider the legal requirements, the auditor may consider it appropriate to seek legal advice when deciding whether to withdraw from an engagement and in determining an appropriate course of action, including the possibility of reporting to shareholders, regulators or others. ⁴³	A56. De auditor heeft onder dergelijke omstandigheden professionele en wettelijke verantwoordelijkheden die kunnen verschillen per land. In sommige landen is de auditor bijvoorbeeld gerechtigd of wordt van hem vereist om een verklaring af te leggen dan wel om te rapporteren aan de persoon of personen die de opdracht heeft (hebben) verstrekt of, in bepaalde gevallen, aan de regelgevende of toezichhoudende instanties. Gezien het bijzondere karakter van deze omstandigheden en de noodzaak om de wettelijke verplichtingen die daarop betrekking hebben in acht te nemen, kan de auditor het juist achten juridisch advies in te winnen bij het nemen van de beslissing om al dan niet de opdracht terug te geven en bij het bepalen van de te ondernemen passende actie, met inbegrip van het mogelijkterwijs rapporteren aan aandeelhouders, regelgevende of toezichhoudende instanties of anderen ⁴⁴ .
<i>Considerations Specific to Public Sector Entities</i>	<i>Overwegingen specifiek voor entiteiten in de publieke sector</i>

³⁹ ISA 450, "Evaluation of Misstatements Identified during the Audit."

⁴⁰ ISA 700, "Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements."

⁴¹ ISA 450, 'Evaluatie van tijdens de controle onderkende afwijkingen'.

⁴² ISA 700, 'Het vormen van een oordeel en het rapporteren over financiële overzichten'.

⁴³ The IFAC Code of Ethics for Professional Accountants provides guidance on communications with an auditor replacing the existing auditor

⁴⁴ De IFAC Code of Ethics for Professional Accountants geeft richtlijnen van het communiceren met een auditor die de huidige auditor vervangt.

Engels	Vertaling Nederlands
A57. In many cases in the public sector, the option of withdrawing from the engagement may not be available to the auditor due to the nature of the mandate or public interest considerations	A57. In veel gevallen kan het in de publieke sector voor de auditor niet mogelijk zijn om de opdracht terug te geven omwille van de aard van de opdracht of omwille van overwegingen van algemeen belang.
Written Representations (Ref: Para. 39)	Schriftelijke bevestigingen (Zie: Par. 39)
A58. ISA 580 ⁴⁵ establishes requirements and provides guidance on obtaining appropriate representations from management and, where appropriate, those charged with governance in the audit. In addition to acknowledging that they have fulfilled their responsibility for the preparation of the financial statements, it is important that, irrespective of the size of the entity, management and, where appropriate, those charged with governance acknowledge their responsibility for internal control designed, implemented and maintained to prevent and detect fraud.	A58. ISA 580 ⁴⁶ stelt vereisten vast en geeft richtlijnen voor het bij de controle verkrijgen van de geschikte bevestigingen van het management en, in situaties waar dit passend is, van degenen belast met governance. In aanvulling op het erkennen van het feit dat zij hun verantwoordelijkheden voor het opstellen van de financiële overzichten hebben vervuld, is het van belang dat het management en, in situaties waar dit passend is, degenen belast met governance, ongeacht de omvang van de entiteit, erkennen dat zij verantwoordelijk zijn voor de interne beheersing die wordt opgezet, geïmplementeerd en opgevolgd teneinde fraude te voorkomen en te ontdekken.
A59. Because of the nature of fraud and the difficulties encountered by auditors in detecting material misstatements in the financial statements resulting from fraud, it is important that the auditor obtain a written representation from management and, where appropriate, those charged with governance confirming that they have disclosed to the auditor: (a) The results of management's assessment of the risk that the financial statements may be materially misstated as a result of fraud; and (b) Their knowledge of actual, suspected or alleged fraud affecting the entity.	A59. Gezien de aard van fraude en de moeilijkheden waarmee auditors worden geconfronteerd bij het ontdekken van afwijkingen van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude, is het van belang dat de auditor een schriftelijke bevestiging van het management en, in situaties waar dit passend is, van degenen belast met governance verkrijgt waarin zij verklaren dat zij aan de auditor: (a) de uitkomsten van de inschatting van het management van het risico dat de financiële overzichten een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude kunnen bevatten hebben medegedeeld; en (b) alle haar bekende gevallen van fraude, vermoede fraude of aantijgingen van fraude die op de entiteit van invloed kunnen zijn hebben medegedeeld.
Communications to Management and with Those Charged with Governance <i>Communication to Management</i> (Ref: Para. 40)	Communicatie gericht aan het management en degenen belast met governance <i>Communicatie gericht aan het management</i> (Zie: Par. 40)
A60. When the auditor has obtained evidence that fraud exists or may exist, it is important that the matter be brought to the attention of the appropriate level of management as soon as practicable. This is so even if the matter might be considered inconsequential (for example, a minor defalcation by an employee at a low level in the entity's organization). The determination of which level of management is the appropriate one is a matter of professional judgment and is affected by such factors as the likelihood of collusion and the nature and magnitude of the suspected fraud. Ordinarily, the appropriate level of management is at least one level above the persons who appear to be involved with the suspected fraud	A60. Wanneer de auditor controle-informatie heeft verkregen waaruit blijkt dat fraude bestaat of zou kunnen bestaan, is het van belang dat dit zo snel mogelijk ter kennis wordt gebracht van het management op het juiste verantwoordelijkheidsniveau, zelfs indien het een zaak van weinig belang lijkt te betreffen (bijvoorbeeld een ontvreemding van een bedrag van geringe omvang door een werknemer op een laag niveau in de organisatie). Het bepalen met welk verantwoordelijkheidsniveau over het probleem moet worden gecommuniceerd is een kwestie van <i>professional judgment</i> en wordt beïnvloed door factoren zoals de waarschijnlijkheid van samenspanning alsmede de aard en orde van grootte van de vermoede fraude. In het algemeen is het passende verantwoordelijkheidsniveau ten minste een niveau hoger in de organisatie dan het niveau van de personen die bij de vermoedelijke fraude betrokken lijken te zijn.
<i>Communication with Those Charged with Governance</i> (Ref: Para. 41)	<i>Communicatie gericht aan degenen belast met governance</i> (Zie: Par. 41)
A61. The auditor's communication with those charged with governance may be made orally or in writing. ISA 260 identifies factors the auditor considers in determining whether to communicate orally or in writing. ⁴⁷ Due to the nature and sensitivity of fraud involving senior management, or fraud that results in a material misstatement in the financial statements, the auditor reports such matters on a timely basis and may consider it necessary to also report such matters in writing.	A61. De auditor kan op mondelinge of schriftelijke wijze met degenen belast met governance communiceren. ISA 260 geeft aan welke aspecten de auditor in overweging neemt bij het bepalen of de communicatie mondeling dan wel schriftelijk moet verlopen ⁴⁸ . Gezien de aard en de gevoeligheid van een fraude waarbij het management op het hoogste verantwoordelijkheidsniveau is betrokken of waarbij afwijkingen van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg daarvan ontstaan, rapporteert de auditor deze aangelegenheden tijdig en kan hij het noodzakelijk achten om deze aangelegenheden tevens schriftelijk te rapporteren.
A62. In some cases, the auditor may consider it appropriate to communicate with those charged with governance when the auditor becomes aware of fraud involving employees other than management that does not result in a material misstatement. Similarly, those charged with governance may wish to be informed of such circumstances. The communication process is assisted if the auditor and those charged with governance agree at an early stage in the audit about the nature and extent of the auditor's communications in this regard.	A62. In sommige gevallen kan de auditor het juist achten om degenen belast met governance te informeren wanneer hij zich bewust is geworden van fraude heeft ontdekt waarbij werknemers anders dan het management zijn betrokken, die niet leidt tot een afwijking van materieel belang. Het is evenzeer mogelijk dat degenen belast met governance het op prijs stellen van deze situaties op de hoogte te worden gesteld. Het komt het communicatieproces ten goede indien de auditor en degenen belast met governance in een vroegtijdig stadium van de controle afspraken maken over de aard en omvang van deze communicatie door de auditor.

⁴⁵ ISA 580, "Written Representations."

⁴⁶ ISA 580, 'Schriftelijke bevestigingen',

⁴⁷ ISA 260, paragraaf A38.

⁴⁸ ISA 260, paragraaf A38.

Engels	Vertaling Nederlands
A63. In the exceptional circumstances where the auditor has doubts about the integrity or honesty of management or those charged with governance, the auditor may consider it appropriate to obtain legal advice to assist in determining the appropriate course of action.	A63. In de uitzonderlijke omstandigheden dat de auditor twijfels heeft over de integriteit of de eerlijkheid van het management dan wel van degenen belast met governance, kan de auditor het passend achten om juridisch advies in te winnen als hulpmiddel bij het bepalen van de gepaste uit te voeren acties.
<i>Other Matters Related to Fraud (Ref: Para. 42)</i>	<i>Andere aangelegenheden met betrekking tot fraude (Zie: Par. 42)</i>
<p>A64. Other matters related to fraud to be discussed with those charged with governance of the entity may include, for example:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concerns about the nature, extent and frequency of management’s assessments of the controls in place to prevent and detect fraud and of the risk that the financial statements may be misstated. • A failure by management to appropriately address identified significant deficiencies in internal control, or to appropriately respond to an identified fraud. • The auditor’s evaluation of the entity’s control environment, including questions regarding the competence and integrity of management. • Actions by management that may be indicative of fraudulent financial reporting, such as management’s selection and application of accounting policies that may be indicative of management’s effort to manage earnings in order to deceive financial statement users by influencing their perceptions as to the entity’s performance and profitability. • Concerns about the adequacy and completeness of the authorization of transactions that appear to be outside the normal course of business. 	<p>A64. Andere aangelegenheden met betrekking tot fraude die met degenen belast met governance van de entiteit moeten worden besproken kunnen bijvoorbeeld omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorgen over de aard, omvang en frequentie van de inschatting door het management van de bestaande interne beheersingsmaatregelen opgezet om fraude te voorkomen en te ontdekken alsmede van het risico dat de financiële overzichten een afwijking kunnen bevatten; • de nalatigheid van het management in het nemen van passende maatregelen ten aanzien van onderkende significante tekortkomingen in de interne beheersing dan wel in het via de passende acties inspelen op een ontdekte fraude; • de evaluatie door de auditor van de interne beheersingsomgeving van de entiteit, met inbegrip van vragen inzake de bekwaamheid en integriteit van het management; • door het management uitgevoerde handelingen die een aanwijzing kunnen vormen voor frauduleuze financiële verslaggeving, zoals de keuze en toepassing van grondslagen voor financiële verslaggeving die een aanwijzing kunnen vormen voor pogingen van het management om de resultaten te manipuleren teneinde de gebruikers van de financiële overzichten te misleiden door het beïnvloeden van hun perceptie van de prestaties en van de winstgevendheid van de entiteit; • zorgen over het adequaat zijn en de volledigheid van de verstrekte goedkeuringen van transacties die klaarblijkelijk buiten de gebruikelijke activiteiten van de entiteit vallen.
Communications to Regulatory and Enforcement Authorities (Ref: Para. 43)	Communicatie gericht aan regelgevende of toezichhoudende en handhavende instanties (Zie: Par. 43)
A65. The auditor’s professional duty to maintain the confidentiality of client information may preclude reporting fraud to a party outside the client entity. However, the auditor’s legal responsibilities vary by country and, in certain circumstances, the duty of confidentiality may be overridden by statute, the law or courts of law. In some countries, the auditor of a financial institution has a statutory duty to report the occurrence of fraud to supervisory authorities. Also, in some countries the auditor has a duty to report misstatements to authorities in those cases where management and those charged with governance fail to take corrective action.	A65. De beroepsplicht van de auditor om gegevens van de cliënt geheim te houden kan hem beletten om fraude te rapporteren aan een derde buiten de entiteit van die cliënt. De wettelijke verplichtingen van de auditor verschillen echter per land en onder bepaalde omstandigheden is het mogelijk dat verordenende bepalingen, de wet of gerechtelijke uitspraken prevaleren boven de geheimhoudingsplicht. In bepaalde landen heeft de auditor van een financiële instelling een wettelijke verplichting om het bestaan van fraude aan de met toezicht belaste instanties te melden. Tevens heeft de auditor in bepaalde landen de plicht afwijkingen aan instanties te melden indien het management en degenen belast met governance geen corrigerende maatregelen nemen.
A66. The auditor may consider it appropriate to obtain legal advice to determine the appropriate course of action in the circumstances, the purpose of which is to ascertain the steps necessary in considering the public interest aspects of identified fraud.	A66. De auditor kan het geschikt achten juridisch advies in te winnen om te bepalen wat in de gegeven omstandigheden de gepaste uit te voeren acties zijn, teneinde de noodzakelijk te ondernemen stappen bij het overwegen van de verschillende aspecten van openbaar belang inzake ontdekte fraudegevallen te bepalen.
<i>Considerations Specific to Public Sector Entities</i>	<i>Overwegingen specifiek voor entiteiten in de publieke sector</i>
A67. In the public sector, requirements for reporting fraud, whether or not discovered through the audit process, may be subject to specific provisions of the audit mandate or related law, regulation or other authority.	A67. In de publieke sector is het mogelijk dat de vereisten met betrekking tot het rapporteren over fraude, ongeacht of deze al dan niet ontdekt is tijdens het controleproces, onderworpen zijn aan specifieke bepalingen betreffende de controleopdracht of van daarmee verband houdende wet- of regelgeving of voorschriften van een andere bevoegde instantie.

Appendix

Engels	Vertaling Nederlands
Appendix 1 (Ref: Para. A25)	Bijlage 1 (Zie: Par. A25)
Examples of Fraud Risk Factors	Voorbeelden van frauderisicofactoren
<p>The fraud risk factors identified in this Appendix are examples of such factors that may be faced by auditors in a broad range of situations. Separately presented are examples relating to the two types of fraud relevant to the auditor's consideration – that is, fraudulent financial reporting and misappropriation of assets. For each of these types of fraud, the risk factors are further classified based on the three conditions generally present when material misstatements due to fraud occur: (a) incentives/pressures, (b) opportunities, and (c) attitudes/rationalizations. Although the risk factors cover a broad range of situations, they are only examples and, accordingly, the auditor may identify additional or different risk factors. Not all of these examples are relevant in all circumstances, and some may be of greater or lesser significance in entities of different size or with different ownership characteristics or circumstances. Also, the order of the examples of risk factors provided is not intended to reflect their relative importance or frequency of occurrence.</p>	<p>De frauderisicofactoren die in deze Bijlage worden onderkend zijn voorbeelden van factoren waarmee auditors in een groot aantal verschillende situaties kunnen worden geconfronteerd. Afzonderlijk daarvan worden voorbeelden gepresenteerd van twee soorten van fraude die van belang zijn voor de auditor, namelijk frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa. Voor beide soorten van fraude worden de frauderisicofactoren verder gegroepeerd naar de drie voorwaarden die gewoonlijk aanwezig zijn indien afwijkingen van materieel belang die het gevolg is van fraude zich voordoen: (a) incentive/druk, (b) gelegenheden, en (c) houding/rechtvaardiging. Hoewel de risicofactoren een breed scala aan omstandigheden beslaan, gaat het slechts om voorbeelden en de auditor kan derhalve hetzij aanvullende hetzij afwijkende risicofactoren onderkennen. Al deze voorbeelden zijn niet in alle omstandigheden van toepassing en sommige kunnen van groter of kleinere significantie zijn afhankelijk van de grootte van de entiteit, van de verschillende karakteristieken daarvan, van omstandigheden voor wat betreft de eigendomsstructuur of van andere omstandigheden. Voorts is de volgorde waarin de risicofactoren worden beschreven geen aanduiding van het relatieve belang ervan of van het aantal keren dat zij voorkomen.</p>
Risk Factors Relating to Misstatements Arising from Fraudulent Financial Reporting	Risicofactoren met betrekking tot afwijkingen die voortkomen uit frauduleuze financiële Verslaggeving
<p>The following are examples of risk factors relating to misstatements arising from fraudulent financial reporting.</p>	<p>De hierna volgende lijst geeft voorbeelden van risicofactoren met betrekking tot afwijkingen die voortkomen uit frauduleuze financiële verslaggeving:</p>
<i>Incentives/Pressures</i>	<i>Incentive/druk</i>
<p>Financial stability or profitability is threatened by economic, industry, or entity operating conditions, such as (or as indicated by):</p> <ul style="list-style-type: none"> • High degree of competition or market saturation, accompanied by declining margins. • High vulnerability to rapid changes, such as changes in technology, product obsolescence, or interest rates. • Significant declines in customer demand and increasing business failures in either the industry or overall economy. • Operating losses making the threat of bankruptcy, foreclosure, or hostile takeover imminent. • Recurring negative cash flows from operations or an inability to generate cash flows from operations while reporting earnings and earnings growth. • Rapid growth or unusual profitability especially compared to that of other companies in the same industry. • New accounting, statutory, or regulatory requirements. 	<p>De financiële stabiliteit of de winstgevendheid wordt bedreigd door de omstandigheden in de economie, de sector of betreffende de wijze waarop entiteit haar activiteiten uitvoert, zoals (of aangeduid door):</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoge mate van concurrentie of marktverzadiging, die vergezeld gaat van dalende winstmarges; • grote kwetsbaarheid voor elkaar snel opvolgende veranderingen, zoals technologische veranderingen, productveroudering of rentevoeten; • aanzienlijke daling van de vraag van cliënten en een toegenomen aantal faillissementen in de sector of in de economie als geheel; • exploitatieverliezen die de dreiging van een faillissement, een bedrijfssluiting of een vijandige overname acuut maken; • zich herhalende negatieve operationele kasstromen of de onmogelijkheid uit de operationele activiteiten kasstromen te genereren, terwijl zowel winst als een groei van de winst wordt gerapporteerd; • een snelle groei of een ongebruikelijke winstgevendheid, vooral in vergelijking met andere ondernemingen in de sector; • nieuwe gestelde eisen met betrekking tot verslaggeving, wettelijke verplichtingen of andere regelgeving.
<p>Excessive pressure exists for management to meet the requirements or expectations of third parties due to the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profitability or trend level expectations of investment analysts, institutional investors, significant creditors, or other external parties (particularly expectations that are unduly aggressive or unrealistic), including expectations created by management in, for example, overly optimistic press 	<p>Het management staat onder excessieve druk om aan de eisen of verwachtingen van instanties te voldoen als gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verwachtingen ten aanzien van winstgevendheid of trendbewegingen van beleggingsanalisten, institutionele beleggers, belangrijke schuldeisers of andere derden (in het bijzonder verwachtingen die bovenmatig ambitieus of irreëel zijn), met inbegrip van verwachtingen die

Engels	Vertaling Nederlands
<p>releases or annual report messages.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Need to obtain additional debt or equity financing to stay competitive – including financing of major research and development or capital expenditures. • Marginal ability to meet exchange listing requirements or debt repayment or other debt covenant requirements. • Perceived or real adverse effects of reporting poor financial results on significant pending transactions, such as business combinations or contract awards. 	<p>door het management zelf zijn opgeroepen, bijvoorbeeld door te optimistische persberichten of in jaarrapporten opgenomen mededelingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • de behoefte om aanvullende leningen of bijkomend eigen vermogen te verkrijgen om concurrerend te kunnen blijven, met inbegrip van de financiering van belangrijke onderzoeks- en ontwikkelingskosten en van investeringen; • het nauwelijks in staat zijn te voldoen aan de eisen voor beursnotering of aan het aflossen van schulden of aan andere eisen inzake het naleven van clausules opgenomen in financieringsovereenkomsten; • verwachte of werkelijke negatieve gevolgen van het rapporteren van ongunstige financiële resultaten op belangrijke lopende transacties, zoals bedrijfscombinaties of in de toekomst af te sluiten contracten.
<p>Information available indicates that the personal financial situation of management or those charged with governance is threatened by the entity’s financial performance arising from the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Significant financial interests in the entity. • Significant portions of their compensation (for example, bonuses, stock options, and earn-out arrangements) being contingent upon achieving aggressive targets for stock price, operating results, financial position, or cash flow.⁴⁹ • Personal guarantees of debts of the entity. • There is excessive pressure on management or operating personnel to meet financial targets established by those charged with governance, including sales or profitability incentive goals. 	<p>De beschikbare informatie duidt erop dat de persoonlijke financiële positie van leden van het management of van degenen belast met governance wordt bedreigd door de financiële prestaties van de entiteit die voortkomen uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • belangrijke financiële belangen in de entiteit; • belangrijke bestanddelen van hun beloning (zoals bonussen, aandelenopties of <i>earn-out</i> regelingen) zijn gekoppeld aan het bereiken van strak omschreven doelstellingen voor de aandelenkoers, de operationale resultaten, de financiële positie of de kasstromen⁵⁰; • verstrekte persoonlijke borgstellingen inzake de schulden van de entiteit; • het bestaan van een excessieve druk op het management of op het uitvoerend personeel om de door degenen belast met governance bepaalde financiële incentives te halen, waaronder begrepen de doelstellingen met betrekking tot de verkopen of de winstgevendheid.
<p><i>Opportunities</i></p> <p>The nature of the industry or the entity’s operations provides opportunities to engage in fraudulent financial reporting that can arise from the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Significant related-party transactions not in the ordinary course of business or with related entities not audited or audited by another firm. • A strong financial presence or ability to dominate a certain industry sector that allows the entity to dictate terms or conditions to suppliers or customers that may result in inappropriate or non-arm’s-length transactions. • Assets, liabilities, revenues, or expenses based on significant estimates that involve subjective judgments or uncertainties that are difficult to corroborate. • Significant, unusual, or highly complex transactions, especially those close to period end that pose difficult “substance over form” questions. • Significant operations located or conducted across international borders in jurisdictions where differing business environments and cultures exist. • Use of business intermediaries for which there appears to be no clear business justification. • Significant bank accounts or subsidiary or branch operations in tax-haven jurisdictions for which there appears to be no clear business justification. 	<p><i>Gelegenheden</i></p> <p>De aard van de sector of de activiteiten van de entiteit kunnen gelegenheid bieden tot het plegen van fraude hetgeen kan leiden tot frauduleuze financiële verslaggeving die voortkomen uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • belangrijke transacties met verbonden partijen die niet passen in de normale uitvoering van de bedrijfsvoering of transacties met verbonden partijen die niet dan wel door een ander auditkantoor worden gecontroleerd; • een sterke financiële aanwezigheid of gelegenheid om een sector te domineren die de entiteit in staat stelt haar voorwaarden op te leggen aan leveranciers of afnemers, hetgeen kan resulteren in niet passende transacties of transacties afgesloten onder voorwaarden die niet marktconform zijn; • activa, verplichtingen, inkomsten of uitgaven, gebaseerd op belangrijke schattingen die het resultaat zijn van subjectieve standpunten of die onzekerheden bevatten die moeilijk te ondersteunen zijn; • belangrijke, ongebruikelijke of zeer complexe transacties, in het bijzonder die transacties die vlak vóór het einde van de verslagperiode plaatsvinden en die moeilijke vragen oproepen met betrekking tot het prevaleren van de economische werkelijkheid boven de juridische vorm (“<i>substance over form</i>”); • omvangrijke activiteiten die in het buitenland of grensoverschrijdend plaatsvinden, in jurisdicties met een andere bedrijfsomgeving of -cultuur; • de inschakeling van zakelijke tussenpersonen waarvoor geen duidelijke zakelijke reden lijkt te bestaan;

⁴⁹ Management incentive plans may be contingent upon achieving targets relating only to certain accounts or selected activities of the entity, even though the related accounts or activities may not be material to the entity as a whole.

⁵⁰ Prestatiebeloningsprogramma’s van het management kunnen gekoppeld zijn aan de mogelijkheid van het realiseren van bepaalde doelstellingen voor wat betreft bepaalde posten of bepaalde welomschreven activiteiten van de entiteit, ongeacht of deze posten of activiteiten van materieel belang zijn voor de entiteit als geheel.

Engels	Vertaling Nederlands
<p>The monitoring of management is not effective as a result of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domination of management by a single person or small group (in a non ownermanaged business) without compensating controls. • Oversight by those charged with governance over the financial reporting process and internal control is not effective. 	<ul style="list-style-type: none"> • omvangrijke banksaldi dan wel activiteiten met dochtermaatschappijen of nevenvestigingen in belastingparadijzen waarvoor geen duidelijke zakelijke reden lijkt te bestaan. <p>Er bestaat geen effectief toezicht op het management, als gevolg van de omstandigheid dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het management (in een andere entiteit dan die van een eigenaar-bestuurder) wordt gedomineerd door één enkele persoon of door een kleine groep van personen zonder dat compenserende interne beheersmaatregelen zijn genomen; • het toezicht door degenen belast met governance op het financiële verslaggevingsproces en op de interne beheersing niet effectief is.
<p>There is a complex or unstable organizational structure, as evidenced by the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Difficulty in determining the organization or individuals that have controlling interest in the entity. • Overly complex organizational structure involving unusual legal entities or managerial lines of authority. • High turnover of senior management, legal counsel, or those charged with governance. 	<p>Er bestaat een complexe of instabiele organisatiestructuur, blijkend uit het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de moeilijkheid om vast te stellen welke organisatie of individuen een doorslaggevende zeggenschap hebben in de entiteit; • een overmatig complexe organisatiestructuur waarbij gebruik wordt gemaakt van ongebruikelijke juridische entiteiten of hiërarchische gezagslijnen; • een groot verloop onder het senior management, de juridische adviseurs of van degenen belast met governance.
<p>Internal control components are deficient as a result of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inadequate monitoring of controls, including automated controls and controls over interim financial reporting (where external reporting is required). • High turnover rates or employment of accounting, internal audit, or information technology staff that are not effective. • Accounting and information systems that are not effective, including situations involving significant deficiencies in internal control. 	<p>Componenten van de interne beheersing schieten tekort als gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onvoldoende monitoring van de interne beheersingsmaatregelen, met inbegrip van de geautomatiseerde interne beheersingsmaatregelen en die maatregelen die betrekking hebben op de financiële verslaggeving (in het geval dat verslaggeving naar derden vereist is); • een hoog personeelsverloop of de inzet van niet effectief personeel voor financiële administratie, interne audit of informatietechnologie; • niet effectieve systemen inzake administratieve verwerking en informatie, met inbegrip van situaties waarin zich significante tekortkomingen in de interne beheersing voordoen.
<p><i>Attitudes/Rationalizations</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Communication, implementation, support, or enforcement of the entity's values or ethical standards by management, or the communication of inappropriate values or ethical standards, that are not effective. • Nonfinancial management's excessive participation in or preoccupation with the selection of accounting policies or the determination of significant estimates. • Known history of violations of securities laws or other laws and regulations, or claims against the entity, its senior management, or those charged with governance alleging fraud or violations of laws and regulations. • Excessive interest by management in maintaining or increasing the entity's stock price or earnings trend. 	<p><i>Instelling/rechtvaardiging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ineffectieve communicatie, implementatie, ondersteuning of handhaving door het management van de waarden of ethische voorschriften van de entiteit dan wel onaangepaste communicatie van deze waarden of van de ethische voorschriften; • bovenmatige betrokkenheid of vooringenomenheid van niet-financiële leidinggevendenden bij de keuze van grondslagen voor de administratieve verwerking of bij het bepalen van belangrijke schattingen; • een bekend verleden van overtreding van wetten op het gebied van effecten(verkeer) of van andere wet- en regelgeving, dan wel aanklachten jegens de entiteit, haar senior management of degenen belast met governance betreffende fraude dan wel het niet naleven van wet- en regelgeving; • bovenmatige belangstelling van het management voor het handhaven of verhogen van de aandelenkoers of voor de trend in de resultaten;
<ul style="list-style-type: none"> • The practice by management of committing to analysts, creditors, and other third parties to achieve aggressive or unrealistic forecasts. • Management failing to remedy known significant deficiencies in internal control on a timely basis. • An interest by management in employing inappropriate means to minimize reported earnings for tax-motivated reasons. • Low morale among senior management. • The owner-manager makes no distinction between personal and business transactions. • Dispute between shareholders in a closely held entity. • Recurring attempts by management to justify marginal or inappropriate accounting on the basis of materiality. 	<ul style="list-style-type: none"> • de gewoonte van het management om zich tegenover analisten, schuldeisers en andere derden tot ambitieuze of onrealistische prognoses te verplichten; • het management slaagt er niet in om bekende significante tekortkomingen in de interne beheersing tijdig te corrigeren; • het management heeft er, vanuit fiscaal oogpunt belang bij niet passende middelen te hanteren om het verwerkte resultaat te drukken; • een lage moraal onder het senior management; • de eigenaar-bestuurder maakt geen onderscheid tussen transacties van zakelijke en private aard; • onenigheid tussen aandeelhouders in een entiteit met weinig aandeelhouders; • herhaalde pogingen van het management om administratieve verwerkingen die marginaal of niet

Engels	Vertaling Nederlands
<ul style="list-style-type: none"> The relationship between management and the current or predecessor auditor is strained, as exhibited by the following: 	<p>passend zijn te rechtvaardigen op grond van materieel belang;</p> <ul style="list-style-type: none"> de relatie tussen het management en de huidige dan wel de vorige auditor is gespannen, zoals blijkt uit:
<ul style="list-style-type: none"> Frequent disputes with the current or predecessor auditor on accounting, auditing, or reporting matters. Unreasonable demands on the auditor, such as unrealistic time constraints regarding the completion of the audit or the issuance of the auditor's report. Restrictions on the auditor that inappropriately limit access to people or information or the ability to communicate effectively with those charged with governance. Domineering management behavior in dealing with the auditor, especially involving attempts to influence the scope of the auditor's work or the selection or continuance of personnel assigned to or consulted on the audit engagement. 	<ul style="list-style-type: none"> regelmatige verschillen van inzicht met de huidige dan wel de voormalige auditor over aangelegenheden inzake de financiële administratie, controle of verslaggeving; onredelijke eisen gesteld aan de auditor, zoals niet te realiseren tijdschema's voor het uitvoeren van de controle of voor het uitbrengen van de controleverklaring; aan de auditor opgelegde beperkingen die op niet passende wijze grenzen stellen aan de toegang bij personen of tot informatie dan wel aan de mogelijkheid om effectief aan hen belast met toezicht te communiceren; overheersend gedrag van het management in de omgang met de auditor, in het bijzonder betreffende pogingen om de reikwijdte van de controlewerkzaamheden te beïnvloeden of invloed uit te oefenen op de keuze en het behoud van de personen die aan de opdracht worden toegewezen of van de personen die ter advisering in het kader van de controle worden ingezet.
Risk Factors Arising from Misstatements Arising from Misappropriation of Assets	Risicofactoren die voortkomen uit afwijkingen die voortkomen uit het oneigenlijk toe-eigenen van activa
<p>Risk factors that relate to misstatements arising from misappropriation of assets are also classified according to the three conditions generally present when fraud exists: incentives/pressures, opportunities, and attitudes/rationalization. Some of the risk factors related to misstatements arising from fraudulent financial reporting also may be present when misstatements arising from misappropriation of assets occur. For example, ineffective monitoring of management and other deficiencies in internal control may be present when misstatements due to either fraudulent financial reporting or misappropriation of assets exist. The following are examples of risk factors related to misstatements arising from misappropriation of assets.</p>	<p>De risicofactoren die betrekking hebben op afwijkingen die voortkomen uit het oneigenlijk toe-eigenen van activa worden ook gegroepeerd naar de drie omstandigheden die gewoonlijk aanwezig zijn wanneer fraude zich voordoet: incentive/druk, gelegenheden en instelling/rechtvaardiging. Sommige risicofactoren die betrekking hebben op afwijkingen als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving kunnen ook aanwezig zijn als het oneigenlijk toe-eigenen van activa zich voordoet. Ineffectieve monitoring van het management en andere tekortkomingen in de interne beheersing kunnen zich bijvoorbeeld voordoen wanneer afwijkingen die het gevolg zijn van frauduleuze financiële verslaggeving dan wel van oneigenlijk toe-eigenen van activa voorkomen. Hierna zijn voorbeelden van risicofactoren opgenomen met betrekking tot afwijkingen die het gevolg zijn van oneigenlijk toe-eigenen van activa.</p>
<i>Incentives/Pressures</i>	<i>Incentive/druk</i>
<p>Personal financial obligations may create pressure on management or employees with access to cash or other assets susceptible to theft to misappropriate those assets. Adverse relationships between the entity and employees with access to cash or other assets susceptible to theft may motivate those employees to misappropriate those assets. For example, adverse relationships may be created by the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Known or anticipated future employee layoffs. Recent or anticipated changes to employee compensation or benefit plans. Promotions, compensation, or other rewards inconsistent with expectations. 	<p>Persoonlijke financiële verplichtingen kunnen druk uitoefenen op het management of op de personeelsleden die toegang hebben tot de liquide middelen of tot de andere daarvoor vatbare activa, om deze activa te oneigenlijk toe-eigenen. Een slechte verstandhouding tussen de entiteit en de personeelsleden die toegang hebben tot de liquide middelen dan wel tot de andere voor diefstal vatbare activa kan voor deze personeelsleden een reden inhouden om deze activa te oneigenlijk toe-eigenen. Een slechte verstandhouding kan bijvoorbeeld ontstaan door:</p> <ul style="list-style-type: none"> aangekondigde of verwachte toekomstige ontslagen onder werknemers; recente of verwachte wijzigingen in de beloningen van de werknemers of in toegezegde pensioenrechten; interne promoties, de vergoeding of andere beloningen die afwijken van hetgeen werd verwacht.
<i>Opportunities</i>	<i>Gelegenheden</i>
<p>Certain characteristics or circumstances may increase the susceptibility of assets to misappropriation. For example, opportunities to misappropriate assets increase when there are the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> Large amounts of cash on hand or processed. Inventory items that are small in size, of high value, or in high demand. Easily convertible assets, such as bearer bonds, diamonds, or computer chips. Fixed assets which are small in size, marketable, or lacking observable identification of ownership. 	<p>Sommige kenmerken of omstandigheden kunnen de vatbaarheid van het oneigenlijk toe-eigenen van activa vergroten. Zo kan meer gelegenheid daartoe wordt gecreëerd in de volgende situaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> grote hoeveelheden contant geld in kas of groot kasverkeer; voorraadeenheden die een geringe omvang maar een hoge waarde hebben of waarnaar de vraag hoog is; gemakkelijk te verzilveren activa, zoals effecten aan toonder, diamanten of computerchips; vaste activa die van een geringe omvang en gemakkelijk te verkopen zijn of waarvan niet op duidelijke wijze is aangegeven wie de eigenaar is.

Engels	Vertaling Nederlands
<p>Inadequate internal control over assets may increase the susceptibility of misappropriation of those assets. For example, misappropriation of assets may occur because there is the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inadequate segregation of duties or independent checks. • Inadequate oversight of senior management expenditures, such as travel and other re-imbursments. • Inadequate management oversight of employees responsible for assets, for example, inadequate supervision or monitoring of remote locations. • Inadequate job applicant screening of employees with access to assets. • Inadequate record keeping with respect to assets. • Inadequate system of authorization and approval of transactions (for example, in purchasing). • Inadequate physical safeguards over cash, investments, inventory, or fixed assets. • Lack of complete and timely reconciliations of assets. • Lack of timely and appropriate documentation of transactions, for example, credits for merchandise returns. • Lack of mandatory vacations for employees performing key control functions. • Inadequate management understanding of information technology, which enables information technology employees to perpetrate a misappropriation. • Inadequate access controls over automated records, including controls over and review of computer systems event logs. 	<p>Tekortschietende interne beheersingsmaatregelen inzake activa kunnen de vatbaarheid van het oneigenlijk toe-eigenen van die activa vergroten. Zo kan het oneigenlijk toe-eigenen van activa zich voordoen omwille van het bestaan van de volgende factoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niet adequate functiescheiding of onafhankelijke controles; • niet adequaat toezicht op de uitgaven van het senior management, zoals vergoeding van reiskosten en andere kosten; • niet adequaat toezicht uitgeoefend door het management op personeelsleden die verantwoordelijk zijn voor activa, zoals een niet adequaat toezicht op, of een niet adequate opvolging van afgelegen vestigingen; • niet adequate <i>screening</i> van de sollicitanten met toegang tot activa; • niet adequate administratie van de activa; • niet adequaat systeem van autorisatie en fiattering van transacties (bijvoorbeeld aan de inkoopzijde); • niet adequate fysieke bewaking van liquide middelen, beleggingen, voorraden of vaste activa; • het ontbreken van een volledige en tijdige aansluiting van activa. • het ontbreken van een tijdige en adequate documentatie van transacties, bijvoorbeeld inzake de creditering voor retourleveringen; • geen verplichte opname van vakantiedagen door personeel in sleutelfuncties binnen de interne beheersing; • onvoldoende kennis bij het management van automatisering, waardoor het IT-personeel in staat is activa te onttrekken; • niet adequate toegangsbeveiligingsmaatregelen voor geautomatiseerde bestanden, met inbegrip van interne beheersingsmaatregelen inzake de logbestanden van het geautomatiseerde systeem en de review daarvan.
<i>Attitudes/Rationalizations</i>	<i>Instelling/rechtvaardiging</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Disregard for the need for monitoring or reducing risks related to misappropriations of assets. • Disregard for internal control over misappropriation of assets by overriding existing controls or by failing to take appropriate remedial action on known deficiencies in internal control. • Behavior indicating displeasure or dissatisfaction with the entity or its treatment of the employee. • Changes in behavior or lifestyle that may indicate assets have been misappropriated. • Tolerance of petty theft. 	<ul style="list-style-type: none"> • het negeren van de noodzaak van het opvolgen of het terugbrengen van de risico's die betrekking hebben op het oneigenlijk toe-eigenen van activa; • het negeren van de interne beheersing met betrekking tot het oneigenlijk toe-eigenen van activa door het doorbreken van de bestaande interne beheersingsmaatregelen dan wel door het falen om een passende corrigerende actie te ondernemen met betrekking tot bekende tekortkomingen in de interne beheersing; • gedrag waaruit het ongenoegen dan wel de ontevredenheid blijkt met de entiteit dan wel met de manier waarop de entiteit met werknemers omgaat; • veranderingen in het gedrag of in de levensstijl die een aanwijzing kunnen vormen voor het feit dat activa oneigenlijk zijn toegeëigend; • het tolereren van kruimeldiefstal.
Appendix 2 (Ref: Para. A40)	Bijlage 2 (Zie: Par. A40)
Examples of Possible Audit Procedures to Address the Assessed Risks of Material Misstatement Due to Fraud	Voorbeelden van mogelijke controlewerkzaamheden om in te spelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude
<p>The following are examples of possible audit procedures to address the assessed risks of material misstatement due to fraud resulting from both fraudulent financial reporting and misappropriation of assets. Although these procedures cover a broad range of situations, they are only examples and, accordingly they may not be the most appropriate nor necessary in each circumstance. Also the order of the procedures provided is not intended to reflect their relative importance.</p>	<p>Hieronder worden voorbeelden gegeven van mogelijke controlewerkzaamheden die inspelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, zowel als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving als van oneigenlijke toe-eigening van activa. Hoewel deze werkzaamheden een breed scala van omstandigheden beslaan, gaat het slechts om voorbeelden en derhalve kan het zijn dat deze niet in alle omstandigheden de meest geschikte of noodzakelijke</p>

Engels	Vertaling Nederlands
	werkzaamheden zijn. Voorts is de volgorde waarin de werkzaamheden worden beschreven geen aanduiding van het relatieve belang ervan.
Consideration at the Assertion Level	Overwegingen op het niveau van beweringen
Specific responses to the auditor's assessment of the risks of material misstatement due to fraud will vary depending upon the types or combinations of fraud risk factors or conditions identified, and the classes of transactions, account balances, disclosures and assertions they may affect.	De maatregelen die de auditor neemt teneinde in te spelen op de door hem ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude zullen variëren met de soort en de combinatie van de door hem onderkende frauderisicofactoren of van de onderkende omstandigheden, alsmede met de rekeningsaldi, de transactiestromen, de in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen en de beweringen die hierdoor kunnen worden geraakt.
<p>The following are specific examples of responses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visiting locations or performing certain tests on a surprise or unannounced basis. For example, observing inventory at locations where auditor attendance has not been previously announced or counting cash at a particular date on a surprise basis. • Requesting that inventories be counted at the end of the reporting period or on a date closer to period end to minimize the risk of manipulation of balances in the period between the date of completion of the count and the end of the reporting period. • Altering the audit approach in the current year. For example, contacting major customers and suppliers orally in addition to sending written confirmation, sending confirmation requests to a specific party within an organization, or seeking more or different information. • Performing a detailed review of the entity's quarter-end or year-end adjusting entries and investigating any that appear unusual as to nature or amount. • For significant and unusual transactions, particularly those occurring at or near year-end, investigating the possibility of related parties and the sources of financial resources supporting the transactions. • Performing substantive analytical procedures using disaggregated data. For example, comparing sales and cost of sales by location, line of business or month to expectations developed by the auditor. 	<p>De volgende lijst geeft specifieke voorbeelden van de wijzen van inspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het op onaangekondigde wijze danwel bij wijze van verassing bezoeken van vestigingen of uitvoeren van bepaalde controlewerkzaamheden. Bijvoorbeeld het bijwonen van voorraadopnames op locaties waar het aanwezig zijn door de auditor bij de voorraadopname niet vooraf werd aangekondigd dan wel het uitvoeren van kasopnames op een specifiek onverwacht moment; • het als eis stellen dat voorraadopnames worden uitgevoerd aan of rond het einde van de verslagperiode teneinde het risico van het manipuleren van de voorraadomvang in de periode tussen de voorraadopname en de einddatum van de verslagperiode te verkleinen; • wijziging van de controleaanpak in het lopende jaar. Bijvoorbeeld door belangrijke afnemers en leveranciers mondeling te benaderen in aanvulling op het versturen van schriftelijke bevestigingen, door bevestigingsverzoeken te versturen naar een bepaalde, met naam genoemde persoon in een organisatie dan wel door meer of andere informatie te verzamelen; • het meer in detail reviewen van de aan het einde van het kwartaal of boekjaar geboekte journalposten en het onderzoeken van posten die ongebruikelijk zijn naar aard of omvang. • het onderzoeken voor belangrijke en ongebruikelijke transacties, vooral die welke aan of rond de einddatum van de verslagperiode plaatsvinden, of sprake is van verbonden partijen en van welke financiële middelen daaraan ten grondslag liggen; • het uitvoeren van gegevensgerichte cijferanalyses, gebruikmakend van data die niet werden getotaliseerd. Bijvoorbeeld het vergelijken per vestiging, per productlijn of per maand van de verkopen en de kostprijs van de verkopen met de door de auditor opgestelde verwachtingen;
<ul style="list-style-type: none"> • Conducting interviews of personnel involved in areas where a risk of material misstatement due to fraud has been identified, to obtain their insights about the risk and whether, or how, controls address the risk. • When other independent auditors are auditing the financial statements of one or more subsidiaries, divisions or branches, discussing with them the extent of work necessary to be performed to address the assessed risk of material misstatement due to fraud resulting from transactions and activities among these components. • If the work of an expert becomes particularly significant with respect to a financial statement item for which the assessed risk of misstatement due to fraud is high, performing additional procedures relating to some or all of the expert's assumptions, methods or findings to determine that the findings are not unreasonable, or engaging another expert for that purpose. • Performing audit procedures to analyze selected opening balance sheet accounts of previously audited financial statements to assess how certain issues involving accounting estimates and judgments, for example, an allowance for sales returns, were resolved with the benefit of hindsight. • Performing procedures on account or other reconciliations prepared by the entity, including considering reconciliations performed at interim periods. • Performing computer-assisted techniques, such as data mining to test for anomalies in a population. 	<ul style="list-style-type: none"> • het voeren van gesprekken met het personeel van de entiteit dat werkzaam is op gebieden waar een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude is onderkend, teneinde van hen te vernemen op welke wijze zij inzicht hebben in het risico alsmede of, en op welke wijze, interne beheersingsmaatregelen op het risico inspelen. • in de gevallen dat andere onafhankelijke auditors de financiële overzichten van één of meer dochtermaatschappijen, divisies of branches controleren, met hen bespreken in hoeverre werkzaamheden moeten worden uitgevoerd teneinde in te spelen op het ingeschatte risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude met betrekking tot de tussen deze componenten uitgevoerde transacties en activiteiten; • indien het inschakelen van een deskundige van bijzonder belang wordt voor wat betreft een in de financiële overzichten opgenomen post waarvoor het risico van een afwijking die het gevolg is van fraude als hoog wordt ingeschat, het uitvoeren van aanvullende werkzaamheden met betrekking tot sommige van de, of alle, door de deskundige gehanteerde veronderstellingen, methoden of bevindingen teneinde vast te stellen dat deze bevindingen niet onredelijk zijn, dan wel het inschakelen van een andere deskundige om dit vast te stellen; • het uitvoeren van controlewerkzaamheden om een aantal in de beginbalans van eerder gecontroleerde financiële overzichten opgenomen geselecteerde posten te analyseren, teneinde in

Engels	Vertaling Nederlands
<ul style="list-style-type: none"> Testing the integrity of computer-produced records and transactions. Seeking additional audit evidence from sources outside of the entity being audited. 	<p>te schatten op welke wijze bepaalde problemen inzake de op de vorige afsluitdatum gemaakte schattingen en ingenomen standpunten zoals een voorziening voor te ontvangen retouren, werden opgelost in de loop van de verslagperiode, daarbij de informatie die op heden daarover beschikbaar is benuttend;</p> <ul style="list-style-type: none"> het uitvoeren van werkzaamheden ten aanzien van door de entiteit gemaakte aansluitingen van grootboekrekeningen met andere vastleggingen, met inbegrip van die welke in de loop van de verslagperiode zijn gemaakt; het gebruiken van auditsoftwaretoepassingen, bijvoorbeeld voor het doorzoeken van data gericht op het vaststellen van afwijkingen in een populatie; het testen van de betrouwbaarheid van de met behulp van de computer geproduceerde vastleggingen en transacties; het verkrijgen van aanvullende controle-informatie uit bronnen extern aan de gecontroleerde entiteit.
Specific Responses—Misstatement Resulting from Fraudulent Financial Reporting	Specifieke wijzen van inspelen op de risico's – Afwijkingen als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving
Examples of responses to the auditor's assessment of the risks of material misstatement due to fraudulent financial reporting are as follows:	Voorbeelden van de wijzen waarop de auditor inspeelt op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving zijn:
<p><i>Revenue Recognition</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Performing substantive analytical procedures relating to revenue using disaggregated data, for example, comparing revenue reported by month and by product line or business segment during the current reporting period with comparable prior periods. Computer-assisted audit techniques may be useful in identifying unusual or unexpected revenue relationships or transactions. Confirming with customers certain relevant contract terms and the absence of side agreements, because the appropriate accounting often is influenced by such terms or agreements and basis for rebates or the period to which they relate are often poorly documented. For example, acceptance criteria, delivery and payment terms, the absence of future or continuing vendor obligations, the right to return the product, guaranteed resale amounts, and cancellation or refund provisions often are relevant in such circumstances. Inquiring of the entity's sales and marketing personnel or in-house legal counsel regarding sales or shipments near the end of the period and their knowledge of any unusual terms or conditions associated with these transactions. Being physically present at one or more locations at period end to observe goods being shipped or being readied for shipment (or returns awaiting processing) and performing other appropriate sales and inventory cutoff procedures. For those situations for which revenue transactions are electronically initiated, processed, and recorded, testing controls to determine whether they provide assurance that recorded revenue transactions occurred and are properly recorded. 	<p><i>Opbrengstverantwoording</i></p> <ul style="list-style-type: none"> het uitvoeren van gegevensgerichte cijferanalyses met betrekking tot de niet getotaliseerde data, bijvoorbeeld de vergelijking van de verwerkte omzet per maand, per productgroep of per bedrijfssegment met de daarmee overeenstemmende perioden in het verleden. Het kan nuttig zijn gebruik te maken van auditsoftwaretoepassingen bij het onderkennen van ongebruikelijke of onverwachte transacties of verbanden betreffende de opbrengsten; het door afnemers laten bevestigen van bepaalde relevante contractvoorwaarden alsmede van het ontbreken van <i>side agreements</i>, aangezien de juiste wijze van verwerking in de financiële overzichten vaak wordt beïnvloed door deze voorwaarden of overeenkomsten alsmede omdat de kortingen dan wel de periode waarop deze betrekking hebben vaak slecht zijn verantwoord in de documentatie. Zo zijn de voorwaarden van productacceptatie, aflevering en betalingsvoorwaarden, het achterwege blijven van toekomstige of doorlopende tegenprestaties van leveranciers, het recht van retour, - gegarandeerde hoeveelheden die worden teruggekocht, en het recht tot het annuleren van de verkoop of het recht tot retournering in dergelijke situaties vaak criteria die in deze situaties in overweging moeten worden genomen; het bij het verkoop- en marketingpersoneel of het bij de juridisch adviseur van de entiteit verzoeken om inlichtingen betreffende verkopen en afleveringen tegen de einddatum van de verslagperiode alsmede betreffende het feit of hen ongebruikelijke voorwaarden met betrekking tot deze transacties bekend zijn; het ter plaatse aan het einde van de verslagperiode op één of meer locaties aanwezig zijn teneinde de verzending van goederen of het gereedmaken van goederen voor verzending (en het omgaan met geretoureerde, nog niet verwerkte goederen) waar te nemen en teneinde andere passende procedures inzake de afgrenzing van boekjaren ten aanzien van verkopen en voorraden uit te voeren; in gevallen waarin verkopen op elektronische wijze worden geïnitieerd, verwerkt en vastgelegd, het uitvoeren van toetsingen van de interne beheersingsmaatregelen om te bepalen of de interne beheersingsmaatregelen zekerheid bieden dat de verkopen werkelijk hebben plaatsgevonden en op correcte wijze zijn vastgelegd.
<p><i>Inventory Quantities</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Examining the entity's inventory records to identify locations or items that require specific attention 	<p><i>Voorraadhoeveelheden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> het onderzoeken van de voorraadregistratie van de entiteit teneinde die locaties of eenheden te

Engels	Vertaling Nederlands
<p>during or after the physical inventory count.</p> <ul style="list-style-type: none"> Observing inventory counts at certain locations on an unannounced basis or conducting inventory counts at all locations on the same date. Conducting inventory counts at or near the end of the reporting period to minimize the risk of inappropriate manipulation during the period between the count and the end of the reporting period. Performing additional procedures during the observation of the count, for example, more rigorously examining the contents of boxed items, the manner in which the goods are stacked (for example, hollow squares) or labeled, and the quality (that is, purity, grade, or concentration) of liquid substances such as perfumes or specialty chemicals. Using the work of an expert may be helpful in this regard. Comparing the quantities for the current period with prior periods by class or category of inventory, location or other criteria, or comparison of quantities counted with perpetual records. Using computer-assisted audit techniques to further test the compilation of the physical inventory counts – for example, sorting by tag number to test tag controls or by item serial number to test the possibility of item omission or duplication. 	<ul style="list-style-type: none"> onderkennen die tijdens of na de voorraadopname een bijzondere aandacht vereisen; het waarnemen van voorraadopnames op bepaalde locaties op een onaangekondigde basis of op alle locaties tegelijkertijd; het tellen van voorraadhoeveelheden op of nabij het einde van de verslagperiode teneinde het risico van het onterecht manipuleren tussen het moment van voorraadopname en de einddatum van de verslagperiode zo klein mogelijk te maken; het tijdens het waarnemen van de voorraadopname uitvoeren van aanvullende controlewerkzaamheden zoals het nauwkeuriger controleren van de inhoud van verpakte artikelen, van de wijze waarop de goederen zijn (op)gestapeld (bijvoorbeeld op pallets) dan wel geëtiketteerd, alsmede de kwaliteit (zuiverheid, klasse of concentratie) van vloeistoffen zoals parfums of chemische producten. Hierbij kan het gebruikmaken door een deskundige een hulpmiddel vormen; het vergelijken van de hoeveelheden voor de huidige verslagperiode met die van vorige verslagperiodes per voorraadcategorie of -klasse, locatie of andere criteria, of het vergelijken van de getelde hoeveelheden met de continue voorraadregistratie; het gebruiken van auditsoftwaretoepassingen teneinde de verwerking van de uitkomsten van de voorraadopname te toetsen – bijvoorbeeld door op voorraadtabel te sorteren om vervolgens de controle op ticketnummers te beoordelen dan wel op serienummer teneinde de mogelijkheid van omissie of het meer dan eens verwerken van een post te toetsen.
<p><i>Management Estimates</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Using an expert to develop an independent estimate for comparison to management’s estimate. Extending inquiries to individuals outside of management and the accounting department to corroborate management’s ability and intent to carry out plans that are relevant to developing the estimate. 	<p><i>Schattingen van het management</i></p> <ul style="list-style-type: none"> het gebruikmaken van een deskundige om een onafhankelijke schatting te ontwikkelen teneinde deze te vergelijken met die van het management; het bij anderen dan het management en de dienst administratieve verwerking verzoeken om inlichtingen teneinde het management te ondersteunen zodat deze in staat en voornemens is de plannen die relevant zijn voor het maken van de schattingen uit te voeren.
<p>Specific Responses—Misstatements Due to Misappropriation of Assets</p>	<p>Specifieke wijzen van reageren op de risico’s – Afwijkingen als gevolg van oneigenlijke toe-eigening van activa</p>
<p>Differing circumstances would necessarily dictate different responses. Ordinarily, the audit response to an assessed risk of material misstatement due to fraud relating to misappropriation of assets will be directed toward certain account balances and classes of transactions. Although some of the audit responses noted in the two categories above may apply in such circumstances, the scope of the work is to be linked to the specific information about the misappropriation risk that has been identified.</p>	<p>In verschillende omstandigheden zal een verschillende wijzen noodzakelijk zijn waarop op de risico’s wordt ingespeeld. Normaliter zijn de controlewerkzaamheden die inspelen op het ingeschatte risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude ten gevolge van oneigenlijke toe-eigening van activa, gericht op bepaalde financiële rekeningsaldi en transactiestromen. Hoewel sommige van de controlemaatregelen die in de vorige twee categorieën zijn genoemd in deze situatie van toepassing kunnen zijn, zal de omvang van de controlewerkzaamheden worden gekoppeld aan de specifieke informatie omtrent het onderkende risico van oneigenlijk toe-eigening.</p>
<p>Examples of responses to the auditor’s assessment of the risk of material misstatements due to misappropriation of assets are as follows:</p> <ul style="list-style-type: none"> Counting cash or securities at or near year-end. Confirming directly with customers the account activity (including credit memo and sales return activity as well as dates payments were made) for the period under audit. Analyzing recoveries of written-off accounts. Analyzing inventory shortages by location or product type. Comparing key inventory ratios to industry norm. Reviewing supporting documentation for reductions to the perpetual inventory records. Performing a computerized match of the vendor list with a list of employees to identify matches of addresses or phone numbers. 	<p>Voorbeelden van wijzen waarop de auditor kan inspelen op het ingeschatte risico van een afwijking van materieel belang als gevolg van oneigenlijk toe-eigenen van activa zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> het tellen van de kasgelden of van de waardepapieren op of tegen de afsluitingsdatum; het verzoeken om bevestigingen bij cliënten inzake de mutaties op hun rekening gedurende de periode die wordt gecontroleerd (met inbegrip van creditnota’s en verkoopretouren alsmede de data van betalingen); analyse van ontvangsten op afgeboekte vorderingen; analyse van voorraadtekorten per locatie of productsoort; vergelijking van belangrijke verhoudingsgetallen voor voorraden met die voor de sector als geheel; review van de documentatie ter onderbouwing van afboekingen op de kantoorvoorraadadministratie; het met behulp van de computer vergelijken van het leveranciersoverzicht met het

Engels	Vertaling Nederlands
<ul style="list-style-type: none"> Performing a computerized search of payroll records to identify duplicate addresses, employee identification or taxing authority numbers or bank accounts. Reviewing personnel files for those that contain little or no evidence of activity, for example, lack of performance evaluations. Analyzing sales discounts and returns for unusual patterns or trends. Confirming specific terms of contracts with third parties. Obtaining evidence that contracts are being carried out in accordance with their terms. Reviewing the propriety of large and unusual expenses. Reviewing the authorization and carrying value of senior management and related party loans. Reviewing the level and propriety of expense reports submitted by senior management. 	<p>personeelsoverzicht gericht op het onderkennen van overeenkomstige adressen of telefoonnummers;</p> <ul style="list-style-type: none"> het met behulp van de computer onderzoeken van individuele personeelsdossiers gericht op het onderkennen van dubbele adressen, personeelsnummers, identificatienummer voor fiscale doeleinden of bankrekeningnummers; het doorlopen van personeelsdossiers teneinde die te ontdekken die geen of weinig onderbouwende informatie van een daadwerkelijke tewerkstelling geven, zoals bijvoorbeeld het ontbreken van beoordelingsformulieren; analyse van omzetbonussen en retouren om specifieke gevallen en ongebruikelijke trends te onderkennen; het bij instanties verzoeken om bevestiging van specifieke contractvoorwaarden; het verkrijgen van informatie dat contracten die overeenkomstig de bepalingen daarvan worden uitgevoerd; het reviewen van de geldigheid van grote en ongebruikelijke kostenposten; het onderzoeken van de autorisatie betreffende en de boekwaarde van de aan het senior management en aan verbonden partijen toegekende leningen; het reviewen van de omvang en de geldigheid van kostendeclaraties van senior management.
Appendix 3 (Ref: Para. A49)	Bijlage 3 (Zie: Par. A49)
Examples of Circumstances that Indicate the Possibility of Fraud	Voorbeelden van omstandigheden die aanwijzingen vormen voor de mogelijkheid van fraude
The following are examples of circumstances that may indicate the possibility that the financial statements may contain a material misstatement resulting from fraud.	In de hiernavolgende lijst zijn voorbeelden vermeld van omstandigheden die een aanwijzing kunnen vormen voor de mogelijkheid dat de financiële overzichten een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, bevatten.
<p>Discrepancies in the accounting records, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> Transactions that are not recorded in a complete or timely manner or are improperly recorded as to amount, accounting period, classification, or entity policy. Unsupported or unauthorized balances or transactions. Last-minute adjustments that significantly affect financial results. Evidence of employees' access to systems and records inconsistent with that necessary to perform their authorized duties. Tips or complaints to the auditor about alleged fraud. 	<p>Tekortkomingen in de administratie, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> transacties die niet volledig en niet tijdig administratief zijn verwerkt dan wel verwerkt voor het verkeerde bedrag, in de verkeerde verslagperiode of in de verkeerde rekening, of die in tegenspraak zijn met de beleidslijn van de entiteit; rekeningsaldi of transacties waarvoor de onderbouwing of autorisatie ontbreekt; op het laatste moment aangebrachte wijzigingen die een belangrijke invloed op het resultaat uitoefenen; informatie dat personeel toegang heeft tot systemen en administratieve vastleggingen die niet in overeenstemming is met hetgeen noodzakelijk is uit hoofde van de aan hen opgedragen taken; door de auditor ontvangen berichten of klachten met betrekking tot aantijgingen van fraude.
<p>Conflicting or missing evidence, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> Missing documents. Documents that appear to have been altered. Unavailability of other than photocopied or electronically transmitted documents when documents in original form are expected to exist. Significant unexplained items on reconciliations. Unusual balance sheet changes, or changes in trends or important financial statement ratios or relationships – for example, receivables growing faster than revenues. Inconsistent, vague, or implausible responses from management or employees arising from inquiries or analytical procedures. 	<p>Tegenstrijdig of ontbrekend bewijsmateriaal, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ontbrekende documenten; documenten die lijken te zijn gewijzigd; het niet ter beschikking staan van de documenten anders dan fotokopieën of elektronische documenten in gevallen waar originele documenten verwacht worden aanwezig te zijn; belangrijke onverklaarde bedragen opgenomen in aansluitingsoverzichten; ongebruikelijke wijzigingen in balansposten dan wel veranderingen in trends of belangrijke ratio's of verbanden betreffende de financiële overzichten, zoals bijvoorbeeld een snellere groei van de debiteuren in vergelijking met die van de verkopen; onlogische, vage of onaannemelijke verstrekte antwoorden van het management of van

Engels	Vertaling Nederlands
<ul style="list-style-type: none"> • Unusual discrepancies between the entity's records and confirmation replies. • Large numbers of credit entries and other adjustments made to accounts receivable records. 	<ul style="list-style-type: none"> tewerkgestelde personen op de verzoeken om inlichtingen of volgend op cijferanalyses; • ongebruikelijke verschillen tussen de administratieve vastleggingen van de entiteit en het ontvangen antwoord op het verzoek om externe bevestiging; • grote aantallen crediteringen en andere aanpassingen vastgelegd in de debiteurenrekeningen;
<ul style="list-style-type: none"> • Unexplained or inadequately explained differences between the account receivable sub-ledger and the control account, or between the customer statements and the accounts receivable sub-ledger. • Missing or non-existent cancelled checks in circumstances where cancelled checks are ordinarily returned to the entity with the bank statement. • Missing inventory or physical assets of significant magnitude. • Unavailable or missing electronic evidence, inconsistent with the entity's record retention practices or policies. • Fewer responses to confirmations than anticipated or a greater number of responses than anticipated. • Inability to produce evidence of key systems development and program change testing and implementation activities for current-year system changes and deployments. 	<ul style="list-style-type: none"> • niet of niet adequaat verklaarde verschillen tussen de debiteuren-subadministratie en de debiteuren-grootboekrekening dan wel tussen de saldo-overzichten per debiteur en de debiteuren-subadministratie; • ontbrekende of niet bestaande ongeldig verklaarde cheques in gevallen waarin de ongeldig verklaarde cheques gewoonlijk met het rekeningafschrift worden meegestuurd; • het ontbreken van voorraden of materiële activa van belangrijke orde van grootte; • ontbrekende of niet beschikbare elektronische informatie, strijdig is met de door de entiteit vastgelegde gebruiken en beleidslijnen inzake het bewaren van vastleggingen; • een kleiner of groter dan verwachte respons op verzoeken om externe bevestigingen; • de onmogelijkheid om informatie te verschaffen betreffende de ontwikkeling van kernsystemen, het toetsen van wijzigingen in de programmatuur, alsmede de implementatiewerkzaamheden voor wat betreft de gedurende het lopende boekjaar aangebrachte wijzigingen en implementatie van systemen.
<p>Problematic or unusual relationships between the auditor and management, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Denial of access to records, facilities, certain employees, customers, vendors, or others from whom audit evidence might be sought. • Undue time pressures imposed by management to resolve complex or contentious issues. • Complaints by management about the conduct of the audit or management intimidation of engagement team members, particularly in connection with the auditor's critical assessment of audit evidence or in the resolution of potential disagreements with management. • Unusual delays by the entity in providing requested information. • Unwillingness to facilitate auditor access to key electronic files for testing through the use of computer-assisted audit techniques. • Denial of access to key IT operations staff and facilities, including security, operations, and systems development personnel. • An unwillingness to add or revise disclosures in the financial statements to make them more complete and understandable. • An unwillingness to address identified deficiencies in internal control on a timely basis. 	<p>Problematische of ongebruikelijke relaties tussen de auditor en het management, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het weigeren om toegang te verlenen tot de administratie, de vestigingsplaatsen, bepaalde werknemers, afnemers, leveranciers of anderen van wie controle-informatie zou kunnen worden verkregen; • de excessieve tijdsdruk van de zijde van het management bij het oplossen van complexe of controversiële zaken; • klachten vanwege het management over de wijze waarop de controle wordt uitgevoerd dan wel het door het management intimideren van leden van het opdrachtteam, in het bijzonder in verband met een evaluatie van cruciale aard door de auditor betreffende de geldigheid van controle-informatie of bij het vinden van oplossingen voor mogelijke verschillen van mening met het management; • een ongebruikelijke vertraging bij het door de entiteit verschaffen van gevraagde informatie; • het gebrek aan bereidheid om de auditor toegang te geven tot elektronische kernbestanden om deze te kunnen onderzoeken met behulp van auditsoftwaretoepassingen; • het weigeren om toegang te verlenen tot personeelsleden of belangrijke faciliteiten die een belangrijke rol vervullen inzake IT, waaronder personeelsleden die taken vervullen inzake beveiliging, operationele activiteiten en systeemontwikkeling; • een gebrek aan bereidheid om toelichtingen in de financiële overzichten te wijzigen of aan te vullen, waardoor deze vollediger en begrijpelijker zouden worden; • een gebrek aan bereidheid om ten aanzien van onderkende tekortkomingen in de interne beheersing tijdig maatregelen te treffen.
<p>Other</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unwillingness by management to permit the auditor to meet privately with those charged with governance. • Accounting policies that appear to be at variance with industry norms. • Frequent changes in accounting estimates that do not appear to result from changed circumstances. • Tolerance of violations of the entity's code of conduct. 	<p>Andere aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een gebrek aan bereidheid bij het management om de auditor toe te staan afzonderlijk met degenen belast met toezicht bijeen te komen; • grondslagen voor financiële verslaggeving die afwijkend lijken te zijn in vergelijking met hetgeen in de sector gebruikelijk is; • veelvuldige wijzigingen in schattingen die niet op gewijzigde omstandigheden lijken te zijn gebaseerd; • het tolereren van het niet naleven van de gedragscode van de entiteit.

